7 BİRİNCİKÂNUN 1940
Cumartesi
Üçüncü Yıl - No. 935

Yeni Sabah

Her yerde 5 kuruş — GÜNLÜK SİYASI HALK GAZETESİ — Her yerde 5 kuruş

GÜVEN
Sigorta Sosyetesi
HAYAT YANGIN NAKLIYAT KAZA
Galata - Tel: 44969 - 40630

Almanyanın askerî kudretine dair

Alman ordusunun hakikî kıymeti ile takdir edilmesi Almanya için de hayırlı neticeler vereceğinde şübhe yoktur. Bu suretle fazla ümidlerin sebeb olduğu coşkunluk ve fazla hırs sükûnet bulur, bir itidal ve müvazene husule gelir.

Yazan: Hüseyin Cahid YALÇIN

Sovyetler Kızıl ordusunun organı olan Kızıl Yıldız'da Alman tabiyesine dair neşredilen bir makale çok dikkate şayandır. Muharrir, Napoléon tarafından düşmanı bir muharebede ezmek yolunda tatbik edilen tarzın 1914 - 18 harbinde muvaffakıyet temin edememiş olduğunu hatırlattıktan sonra bugünkü harbi göz önüne alıyor ve mevcud gerçaite nazaran, böyle bir harb tarzının muvaffakıyetle tatbiki hiç kabil olamıyacağı neticesine varıyor. Rus muharririne göre, yıldırım harbinin muvaffak olabilmesi için çarpışan kuvvetler arasında çok büyük bir fark mevcud olmak ve muharebeyi mevzileştirebilmek lâzımdır. Bu yapılsa bile harbin tek bir darbe ile nihayete ereceği muhakkak değildir. Muharrir, harbin başlangıcında Almanların yıldırım harbi usuliyle muvaffakıyetler kazanmış olduklarını biliyor. Fakat bu muvaffakıyetlerin nihaî zaferi temin etmekten çok uzak olduğunu saklayamıyor. Rus muharririnin kanaatince, Fransanın çarçabuk münhezim olması askerî bir mağlûbiyet değil, dahilî bir zâf eseridir. Almanlar muvaffakıyetlerini yalnız askerî üstünlükleri ile temin etmemişlerdir. İşte bu mülâhazalar dolayısiyle, Sovyet askerî mütehassısı her görülen usulü körkörüne taklide kalkmıyarak tedkik ve tenkid ruhiyle hareket edilmesini tavsiye eyliyor.

Bundan bir kaç ay evvel, hiç de askerî bir mütehassıs olmadığımız halde, bu sütunlarda ayni tezi müdafaa etmiş olduğumuzu okuyucularımızdan bir kısmı ihtimalki hatırlarlar. Filhakika, bizim de görüşümüze nazaran, Alman ordusunun inkâr kabul etmeyen mükemmeliyeti, intizamı, cesaret ve kahramanlığı ile beraber, Alman ordusu nihayet insanlardan mürekkeb bir ordudur. Bütün mekanik tertibatına rağmen iş görenler gene insanlardır ve bu insanlar da bütün dünyadan ayrı yaratılmış, her kavmin üstünde birer istisnaî mahlûk değildirler. Bir kere daha sarih surette temin etmek isteriz ki Alman ordusunun kıymetini az görmek ve göstermek maksadını takib etmiyoruz. Fakat bu orduyu, bazı propaganda kaynaklarının yapmak istedikleri gibi, dünyaya dehşet salmağa kabiliyetli, harikulâde bir harb makinesi halinde telâkki etmenin çok mübalâğalı ve yanlış olduğunu ve bu telâkkinin her memleket için zarar verebileceğini söylemeyi bir vazife biliyoruz.

Otorite sahibi bir Sovyet askerî mütehassısının ayni hakikati izah etmesi iki bakımdan ehemmiyeti haizdir. Bir kere, tezin doğruluğu hakkında daha çok kanaat hasıl oluyor. Sonra, Sovyet askerlerinin yıldırım harbine karşı hiç bir endişe duymadıklarını görüyoruz.

Bizim fikrimizce, Alman kuvvetlerinin bütün dünyayı ezebileceği ve dünyaya hâkim kesileceği kanaati gerek bizzat Almanyanın içinde, gerek Almanya haricindeki dünyada ne kadar zâfa uğrarsa dünyanın sulha kavuşması ve küçük devletlerin hayat hakkına sahib olması ihtimali o kadar kuvvetlenir. Çünkü herhangi bir devletin elinde bütün dünyaya galebe çalabilecek bir askerî makinenin mevcudiyeti dünyanın emniyetini altüst edecek ve beşeriyeti felâkete daldıracak bir âmil hizmetini görebilir. Bir devlet bu kadar üstün şevket ve satvetinden istifade arzusuna düşmekten kendisini zor menedebilir.

Diğer taraftan, herhangi büyük bir devlette böyle ölçüsüz ve hududsuz bir askerî kudret

Hüseyin Cahid YALÇIN

(Sonu sayfa 3 sütun 3 de)

Yunanlılar muzafferane ilerliyor

Ayasaranda işgal edildi. Ergirinin de düşmek üzere olduğu bildiriliyor

Atina, 6 (a.a.) — Ergirinin pek yakında Yunanlılar tarafından zaptı pek tabiî olarak bütün İtalyan sağ cenahını zayıflatacaktır.

Yunanlılar Ayasarandaya girmiş bulunmaktadır. Ve Ergiri ile sahil arasında Delvino şehrinin pek yakınındadır.

Merkez mıntakasında Piremidi bölgesinde Yunan kuvvetleri, ricat halinde bulunan İtalyanları taciz etmekte ve geri itmektedir.

Ergiri tahliye edildi

Atina, 6 (a.a.) — İtalyanlar son 48 saat zarfında Ergiriyi yavaş yavaş terketmişlerdir.

Atinadan bildirildiğine göre Erginin tahliyesi dün gece bitmiştir.

Arnavutluk petrol mıntakası da tehlikede

Atina, 6 (a.a.) — Şimalde Yunan ileri hareketi Devolevi ile Skumbi nehirleri arasında kâin Arnavutluk petrol mıntakasını tehdide başlamıştır.

Bu petrol mıntakası, İtalyanların elinde bulunan yegâne petrol havzasıdır.

Atina, 6 (a.a.) — Atina ajansı bildiriyor:

Roma - Bari radyosu Yunan or-

(Sonu sayfa 3 sütun 5 de)

Mareşal Badoglionun Habeşistan harbi esnasında alınmış bir resmi

Mareşal Badoglio çekildi

İtalyanlar sebeb olarak mareşalın ihtiyarlığını gösteriyorlar

Roma, 6 (a.a.) — D. N. B.: Mareşal Badoglio talebi üzerine bir kararname ile genelkurmay başkanlığı vazifesinden affedilmiştir.

Diğer bir kararname ile genel kurmay başkanlığına general Ugo Kavellero tayin edilmiştir.

Mareşal Badoglionun ve Kavelleronun tercemei hali

Roma, 6 (a.a.) — Stefani ajansı bildiriyor:

Bugün 69 yaşında olan mareşal Badoglio daha pek genç iken 1896 Afrika harbinde ve daha sonra 1911 Trablus muharebelerinde temayüz etmiş ve Cihan Harbinde büyük bir askerî şef için lâzım olan vasıfları haiz olduğunu isbat etmiştir. İtalya - Avusturya cebhesindeki harekât esnasında 14 ay mukavemet eden ve Gorizia şehrini kapayan Sabotino dağının zaptı Badoglionun en meşhur muvaffakıyetlerinden birini teşkil eder. Bu dağın alınmasından bir gün sonra şehir de düşmüştür. 1917 senesinde başkumandan general Diaz'ın genel kurmay ikinci başkanlığını yapmış olan mareşal, nihaî zaferin hazırlanmasında ve tatbikinde büyük bir hisseye maliktir. Mağlûb

(Sonu sayfa 3 sütun 4 de)

Hükûmet buğday mübayaasına yakında başlıyor

Ekmek fiyatlarında da bir mikdar yükselme olacak

Hükûmetin buğday, arpa, çavdar ve yulaf mevcuduna vaz'ıyed etmesine aid kararın ilânı üzerine vilâyet bu hususda derhal faaliyete geçmiştir.

Ziraat Odası ve Ziraat Müdürlüğü mütehassıslarından mürekkeb bir komisyon dün derhal teşekkül ederek faaliyete başlamıştır. Komisyon, beyannamelerle bildirilecek buğday, arpa, çavdar ve yulaf stoklarını birer birer tedkik

(Sonu sayfa 2 sütun 5 de)

BULGARLAR NE İSTER?

Makedonya komitesinin kuruluşundan dört yıl sonra Osmanlı hükûmeti Yenice vak'asile komiteyi tesadüfen nasıl keşfetti?

— 9 —

YAZAN: A. N. K.

Makedonya komitesinin teşkilâtlanması ve bütün Makedonya köy ve kasabalarını ve hattâ dağlarını sarması çok sürmedi. Bir kaç sene içinde, komite, Makedonyada vergi tarheden, Bulgarlar arasında niza ve ihtilâfları halletmek suretiyle adalet tevzi eyleyen, tesis ettiği şebeke ile muhtelif noktalar arasında gizli postalar işleten, her tarafta hazır ve nazır bir icra kuvveti haline geldi. Bu kuvvetin sözünü yerine getirmek ve istediğini yaptırmak için en elverişli köylüler arasından devşirme usulüyle alıb silâhlandırdığı Bulgarlar, çetelere ayrılmakta ve bu çeteler Makedonya komitesinin ordusunu teşkil etmekteydi

Komitenin esası sırrı muhafazaya, sırrı muhafaza yemine, yemin ise son kuvvei müeyyide olarak ölüm cezasına istinad ettirildiğine göre, esasen hükûmet konağındaki havı kaçmış kırmızı kadife koltuğunda uyumakta olan Osmanlı hükûmeti, senelerle, kendisini uçurt-

Sonu sayfa 4 sütun 1 de)

Makedonya komitesi çete reislerinden biri

Sovyet Rusyanın siyaseti aydınlanıyor

Moskova Uzak Şarkta Japonların yeni faaliyetini tanımıyor

Moskova, 6 (a.a.) — Reuter:

Sovyet Rusya büyük elçisinin Japonyaya, «Rusyanın Çin'e karşı siyatinin değişmemiş olduğuna» dair yapmış olduğu beyanat, Rus - Çin münasebetleri hakkında dört aydır yapılmış olan ilk beyanattır.

Bu beyanat, Son zamanlarda Rus - Japon münasebetlerinin normalleşmesi için sarfedilmiş olan gayretlerin mutlak surette akim kalmış olduklarını tazammun etmemekle beraber Şangayşek hükûmeti tarafından tem sil edilen Çin ile Rus dostluğunun alenen teyid edilmesi, dolaşmakta olan bir çok şayiaları tekzib eylemektedir.

Tokionun Nankin hükûmetile ahiren yapmış olduğu muahedenin üçüncü maddesinde bu muahedenin asla Sovyet Rusyaya karşı bir hareket teşkil etmediği, tasrih olunmaktadır. Bu madde mezkûr beyanatın ehemmiyetini azaltmadığı gibi Japonyanın Rusya ile olan vaziyetini tesbit etmekteki arzusunu da değiştirmemiştir.

Ecnebi memleketlerden gelen ve Rus ordusunun naşiri efkârı olan «Kızıl Yıldız» gazetesinde neşredilen telgraflara göre de bu ittifâknâme, Japonlarla Vang - Şing - Vay arasında esasen mevcud olan müna-

(Sonu sayfa 3 sütun 3 de)

Şeker fiyatlarına zam yapılmıyor

Bu hususta çıkan şayiaların kat'iyen asıl ve esası yok

Ankara, 6 (a.a.) — İcra Vekilleri heyeti kararıyle bugünden itibaren buğday fiyatlarına yapılan fiyat zammı dolayısiyle şeker fiyatlarının da arttırılacağı hususunda yanlış bir zehab hasıl olduğu anlaşılmaktadır.

Anadolu Ajansı, şeker fiyatlarına hiçbir zam yapılması mevzuu bahsolmadığını, alâkalı makamlardan yaptığı tahkikata atfen, beyana mezundur.

Torinoya muazzam bir hava hücumu

İtalyan silâh fabrikaları tahrib edildi

Londra, 6 (a.a.) — Hava nezaretinin istihbarat servisi bildiriyor:

Çarşamba akşamı İngiliz bombardıman tayyareleri Torinodaki büyük silâh fabrikaları üzerine muazzam bir hücum yapmışlardır. En mühim hedefi gene devlete aid mühimmat fabrikası teşkil etmiştir.

Saat 21 den az sonra bombardımana başlamış olan tayyarelerimiz bu fabrikanın üzerinde iki saata yakın bir müddet kalmışlardır. Şimalden cenuba doğru uzanmakta olan bir bina tamamen alevler içinde kalıp kesif dumanlar çıkarmakta idi. Yangın yerlerinde parlak ziyalar neşreden infilâklar müşahede edilmiştir. Diğer bir pilotun ifadesine nazaran yangınlar o kadar çok idi ki, bunların ortasına düşen bombalarının tesirlerini görmeğe muvaffak olamamıştır. Son bombardıman tayyaresi bu mevkiden ayrıldıktan yedi dakika sonra şiddetli bir infilâk olmuş ve yangın tekrar şiddetlenmiştir. Tayyare dönerken 70 kilometreden yangınlar görülebilmekte idi.

(Sonu sayfa 3 sütun 7 de)

Harb Vaziyeti

İtalyan ordusu müşkül vaziyette

Yazan HİKMET ILGAZ

Yunan taarruzu bütün şiddetile devam ediyor. Harekâtın cereyan ettiği mıntakada kar yağmağa başlamıştır. Pogradetin şimalindeki sarp dağların karla örtüldüğü haber veriliyor.

Son günlerin en mühim haberi Premetinin zaptıdır. Bu mevki cephenin mafsal noktasını teşkil ediyordu. Görice, Epir mıntakalarındaki Yunan taarruzu muvaffak olmuş ve İtalyan orduları Arnavutluk hududundan otuz kilometre kadar geri sürülmüştü. Fakat Premetiye istinad eden Pindus bölgesindeki taarruzlar şiddetli İtalyan mukavemetile karşılaşmış ve bir aydanberi hudud boyunda tıkanıp kalmıştı.

Görice ve Epirdeki Yunan ileri hareketinin yavaş yavaş Premetiyi geriden ihata etmesi İtalyanları bu mevkii tahliyeye mecbur etmiştir. Bu suretle Görice ve Pogradetten sonra hududun üçüncü müstahkem mevki olan Premeti de muharebenin beşinci haftasında Yunanlıların eline geçmiş oluyor.

İtalyanların Premetiyi müda-

(Sonu sayfa 2 sütun 4 de)

Cenubî Atlas denizinde bir deniz harbi

Bir İngiliz ve Alman silâhlı ticaret gemisi çarpıştı

Londra, 6 (a.a.) — Amirallık dairesi aşağıdaki tebliği neşretmiştir:

Sonu sayfa 3 sütun 6da)

Yeni tayinler

Ankara, 6 (Hususi) — Hariciye Hukuk Müşavirliğine Yüksek Tedrisat Müdürü Ethem Menemencioğlu tayin edilmiştir.

Bundan başka muhtelif makamlar arasında da şu tayinler yapılmıştır:

Dış Ticaret Reisliğine İç Ticaret Müdürü Cavid ve İç Ticaret Umum Müdürlüğüne Paris Ticaret Ataşesi Cemal Ziya; Bilecik kaymakamı Nasuhi Çorluya, Çorlu kaymakamı Muzaffer Erdeğe, Geyve kaymakamı Haşim Şileye, Şile kaymakamı İhsan Çatalcaya, Çatalca kaymakamı Cemal Babaeskiye, Babaeski kaymakmı Namık Geyveye, Başkale kaymakamı Hasan Bireciğe, Biga kaymakamı Fehmi Çıldıra, Bozöyük kaymakamı Hikmet Bigaya, Hizan kaymakamı Nureddin Sungurluya, Alanya kaymakamı Niyazi Hizana, Sungurlu kaymakamı Adil Alanyaya, Mülkiye Müfettişi Naci Bozöyüğe, Çıldır kaymakamı Şefik Ağrı vilâyeti mektupçuluğuna tayin edilmişlerdir.

ÇOLAK MOLLA

Dünyanın yetiştirdiği en kuvvetli ve en mahir pehlivan

Namları dünyayı kaplayan Koca Yusufları, Adalı Halileri er meydanında ağlatan bu müdhiş pehlivanın hayatını M. Sami Karayel pek yakında gazetemizde yazacaktır.

SABAHTAN SABAHA:

Yârab! Ya şunun aklını bana ver; Ya canımı al!

Nikbin olanlar önünde insan eski sadrâzamın bu temennisini izhardan kendini alamıyor!

Kızlar ağası — Aman paşam, şu düşunduklarımıza da bak.. Çok şukur, İstanbulun her tarafı arab dolu.

Hünkâr iskelesi muahedesine tekaddüm eden günler... Devlet son derece endişe içinde, yeniçeri dağılmış; nizamı cedid teşekkül edememiş, müdafaa imkânı yok. Ruslar dayanıyorlar. Zamanın sadrazamı padişahın yanında, saatlerce ne yapacaklarını düşünürlerken padişah artık hareme çekili-

(Sonu sayfa2 sütun 2 de)

HİNDİSTANA DAİR

YAZAN: HALİDE EDİB

No. 10

Begum, Hindistanda "perde kadını„ denilen, yani "kaç göç„ âdetine sadık kalmış sınıfın en iyi nümunelerinden biridir

Bu adamın hususî hayatını anlamak için odamın sol tarafında, taşlığa kapanan perdeyi kaldırıp içeri girmek lâzımdır. Orası Begum Ensarinin dairesidir. Şahsî hizmetçileri ve manevî kızı Zohra (1) ile yaşar. Bu kız ayni zamanda doktorun yeğenidir. Begum Ensarinin kendi evlâdı olmamıştır.

Begum Hindistanda "perde kadını„ denilen, yani "kaç göç„ âdetine sadık kalmış sınıfın en iyi nümunelerinden biridir. Dairesinde namaz kılmadığı zaman ekseri elinde arapça, farisî yahud ordu lisanında bir kitab vardır. Bu üç lisanın da edebiyatını esaslı bilir. Sokağa nadir çıkar. Çıktığı zaman perdeleri kapalı kendi otomobili ile gider. Yürürse kıyafeti Hintli kadınından ziyade bizim kalın peçeli eski ihtiyarlarımızın çarşafı gibidir. Akrabası haricinde gördüğü bir tek erkek vardır: Mahatma Gandi. Bundan başka da, çok fıkaraya bakan bir kadındı. Hizmetçilerine muamelesinden sınıf farkına hiç inanmaz olduğunu anladım. İki genç kız her gün mermerliğe açılan yerde bir hocadan ders okurlardı. Tavırları Zohra kadar serbestti.

Doktor Ensarinin evinde Begum ile serbest konuşmak imkânı bence yoktu. İyi İngilizce bilen Zohra hemen her zaman tercümanlık ederdi. Fakat buna rağmen kendimi ona yabancı hissetmedim. Fikrini ekseri Farisî beyitler ve Kur'andan âyetlerle izah ederdi. Bütün bunlar çocukluk, hattâ ilk gençlik muhitimizi hatırlatan şeylerdi.

Dairesinin, ortası geniş bir sofası ve ona açılan odaları vardı. Bu sofa ayni zamanda hemen ev kadar geniş ve güneşli bir balkona çıkardı. Aşağısında bir de güvercinliği vardı. Kumru ve güvercinin bu kadar güzelini bir arada görmedim.

İşte bu dairenin içi, doktor Ensarinin şarklı tarafını temsil ediyordu. Begüm, kocasının garplaşmasına hiç iştirak etmemişti. Bu dairenin hariç ile hemen hiç münasebeti yoktu. Doktorun salonunda yalnız kadınlar toplandığı vakit gelirdi. Bütün bu eskilik, an'aneye bağlılık onda değişen hayata karşı, dar bir gayz uyandırmamıştı. Gençlerin açılmasına muteriz görünmiyordu. Bununla beraber kızı Zohranın yeni hayata girişinde bir kayıt, bir ölçü de vardı. Sofraya yalnız muayyen erkek misafir olduğu zaman gelirdi.

Sokağa bütün açılmış kadınlar gibi Sari ile çıkar, istediği yere gider, Amerikalı bir kız cüretile otomobil kullanırdı. Memleketteki içtimaî, fikrî, hattâ siyasî cereyanlarla hayret verecek bir dikkat ile alâkadar olur, herhangi yaşlı adam gibi insanla bu meseleleri münakaşa ederdi.

Zohra Hindistanda bana kendi gençliğimi çok hatırlatmış bir kızdır. Onun yüz yüze geldiği meseleler otuz beş sene evvel, tahsil görmüş ve oldukça müreffeh bir sınıfa mensub herhangi Türk genç kızın hayat muammalarından pek başka değildi.

O, hem "perde kadını„ hayatını, hem de açılmış (2) grup-

(1) Bizim Zehranın ordu lisanında telâffuzu.

(2) Açılmış tabirini emancipee'ye mukabil kullanıyorum.

Yeni Sabah

ABONE BEDELİ

	Türkiye	Ecnebi
SENELİK	1400 Krş.	2700 Krş.
6 AYLIK	750 »	1450 »
3 AYLIK	400 »	800 »
1 AYLIK	150 »	300 »

7 Birincikânun 1940 CUMARTESİ
7 Zilkade 1359
24 Sonteşrin 1356
Gün 342 Ay 12 Yıl: 940 - Kasım 30

Güneş	Öğle	İkindi	
2.30	7.24	9.47	Ezan
8.11	12.05	15.28	Vasati
Akşam	Yatsı	İmsak	
12.00	1.38	12.45	Ezan
17.41	19.19	6.26	Vasati

DİKKAT

«Yeni Sabah»a gönderilen yazılar ve evrak neşredilsin edilmesin iade olunmaz ve bunların kaybolmalarından dolayı hiç bir mesuliyet kabul edilmez.

HER SABAH

Namus ve iffet bezirgânlarını sindirmek zamanı gelmiştir

Kanun muhtekiri sürgün cezasına mahkûm edebiliyor. Yani vatandaşının malına kasteden, onu maddî bir zarara uğratan emtia dellâlı, gıda maddeleri simsarı hapis ve para cezalarından başka hemşehrilerini şerrinden korumak için kulağından tutulup başka bir şehirde ikamete memur olunuyor.

Yerden göğe kadar haklı bu cezayı müstahakın hemşehrisinin yalnız malına değil, haysiyet ve iffetine de kasteden namus muhtekirlerine teşmili zamanı çoktan gelmiştir, kanaatindeyiz.

Yakayı ele veren randevucu, gizli fuhşhane işleticileri haklarındaki kanunî müeyyidelerin kâfi derecede şiddetli olmamasından istifade yolunu buluyorlar.

Gizlediği dört balya manifaturadan nâmeşru istifadeye kalkışan mal muhtekiri sürgün edilirken yarım düzine masum Türk kızını muhakkak ki bin defa daha nâmeşru ve yüz bin kere daha kirli ve iğrenç bir menfaat uğruna kurban eden namus ve iffet simsarını yalnız hapis cezasiyle tecziye eden kanun maddelerini bu ırz suikastçilerini sindirecek derecede şiddetlendirmek lâzımdır.

Sonra da ihtikârla hemşehrisinden para gasbeden muhtekirin ika ettiği zarar maddidir ve her maddî zarar gibi failine ödetilebilir. Lâkin parçalanan bir ismeti, dünyanın hangi hazineleri telâfi edebilir?

Tekrar ediyoruz: Namus ve iffet bezirgânına da ötekilere tatbik olunan cezrî ve sindirici müeyyidelerin tatbiki zamanı çoktan gelmiştir.

A. Cemaleddin Saraçoğlu

HARB VAZİYETİ

İtalyan ordusu müşkül vaziyette

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

faada ısrar etmelerinin sebebi bu mevkiin Berat yoluna hâkim bulunmasındandır. Bu mevki ele geçiktikten sonra Berat - Elbasan hattına yapılacak taarruz daha ziyade kolaylaşmış olacaktır.

Bugüne kadar yapılan harekâtta Yunanlılar Görice mıntakasına ehemmiyet vermişlerdi. Çünkü buradan inkişaf edecek muhtemel İtalyan taarruzu en kısa istikametden Selâniği tehdid edebilirdi. Fakat İtalyanların yerine Yunanlıların Görice mıntakasında muvaffak olmaları vaziyeti tamamen değiştirdi. Arnavudluğun istilâsı ve İtalyan kuvvetlerinden tathiri için bu mıntaka o kadar müsaid değildir. Malisa, Mokra, Çerminka silsileleri Adriyatiğe müvazi olarak hududu setretmektedir. Yunan ordusu Premeteyi zaptedince cephenin cenub kısmı daha ziyade ehemmiyet kesbetmiş ve gelen haberlere bakılırsa Yunan orduları siklet merkezi cenuba kaydırılmıştır. Cenubdaki Yunan tazyikinin artmasını İtalyanlar bu mıntakaya taze Yunan kuvvetlerinin gelmesine atfediyorlar.

Yunan ordusu taarruz istikametinin şimalden cenuba geçmesi İtalyan ordusunda çok fena bir vaziyet hasıl etmiştir. Çünkü faşist İtalya talihini son defa tecrübe etmek üzere günlerdenberi hazırlanan Berat - Elbasan hattı cenubdan gelecek Yunan taarruzlarına karşı tamamen tesirsizdir. Şimdiye kadar yapılan bütün hazırlıklar boşa gitmiş oluyor. Vaziyetin vahameti dolayısile İtalyan ordusu baş kumandanlığında tekrar değişiklik yapılacağından bahsedilmeğe başlanmıştır. Mareşal Badogliyo yaşı dolayısile geri alınmıştır. Bu zat Arnavudluk orduları baş kumandanlığını on beş gün evvel deruhde etmişti. Demek Yunan hücumları İtalya baş kumandanının on beş günde ihtiyarlıyacak kadar şiddetle devam etmektedir.

BİRAZ CİDDİ ve SAMİMİ OLALIM

Müessesemizce isim ve muvazzah adresleri tesbit edilen vatandaşlarımızın bir çok müracaatlarından, bazı esnafın ÇAPA MARKA müstahzaratı bulamıyoruz diyerek mukallid markalarla halkı ızrar ettikleri anlaşılmaktadır. Piyasamızda her nevi ÇAPA MARKA müstahzaratının mebzulen mevcud olduğunu gördüğümüz lüzum üzerine tavzihan ilân ediyoruz.

Beşiktaş - ÇAPA MARKA

ŞEHİR HABERLERİ

Macaristandan idhalât eşyası geldi

Macar sanayii memleketimizde Almanyanın yerini tutuyor

Son aylar zarfında Macaristanla mühim mıkyasta ticarî işler yapılmağa başlamıştır. Piyaslarımızın muhtaç olduğu bir çok idhalât maddesi gelmektedir. Dün de Tuna yolu ile limanımıza mühim mıktarda mal gelmiştir.

Bu mallar meyanında ambalâj kâğıdı, otomobil, radyo cihazı ve aksamı, ampul, telefon cihazı, santral aksamı, elektrik saati, elektrik âletleri, şalter ve aksamı, boya, sülfat dölâmin - yom, kâğıt, demir mamulât, çocuk arabası, yazı kâğıdı, alâminyom mutfak takımı, anelin boya, ateş tuğlası, cam vardır.

Ayrıca Basra yolu ile de bir vagon otomobil lâstiği gelmiştir.

Macaristanın memleketimize sanayi maddesi ihracatı Almanyanın yerini tutmaktadır. Buna mukabil Macaristana külliyetli mıktarda fındık sevk edilmiştir.

Dünkü ihracat

Dün muhtelif memleketlere 350 bin liralık ihracat yapılmıştır. Bunlar arasında Amerikaya 40 bin liralık mavi haşhaş, Almanyaya 65 bin liralık tütün, İsveçe kepek, Yugoslavyaya içfındık, Çekyaya sabun, kuru meyva, İviçreye yumurta, darı, tiftik gönderilmiştir.

Maarif Vekâletinin güzel bir kararı

Bir Halk Edebiyatı Antolojisi hazırlanıyor

Maarif Vekâleti, çok zengin olduğu muhakkak olan halk edebiyatımızın çok mükemmel bir antolojisini hazırlamağa karar vermiştir. Bu işle meşgul olmak üzere mütehassıslardan müteşekkil bir komisyon teşkil olunmuştur. Bu komisyon bütün maarif müdürlüklerine bu arada şehrimiz maarif müdürlüğüne de bir tamim göndererek "Halk edebiyatı antolojisi„nin hazırlanması için lüzumlu görülen tedbirlerin alınmasını istemiştir.

Bu tamime nazaran halk diliyle yazılmış bütün hikâye ve fıkralar vatandaşlar tarafından yazılmış olarak bu komisyona bildirilecek ve komisyon bunları tasnif ederek büyük bir cild halinde tab ve neşredecektir.

Bu antolojide hikâye ve fıkraları çıkanlara vekâlet tarafından ayrıca birer mükâfat verilecektir.

Mekteplerde iktısad haftası

12 kânunuevvelde başlıyan iktısad haftası hakkında Maarif Vekâleti mekteblere bir tamim göndermiştir. Buna nazaran ekonomi haftası içinde mekteblerde okunan bütün dersler iktısadî mevzulara temas edecektir. Ayrıca her mekteb bu hususda ya bir müsamere veya bir konferans ve yemiş günleri tertib edecek, Üniversite İktısad Fakültesi haftanın beşinci günü bir merasim tertib edecektir. Bu merasim sonunda Taksim Cümhuriyet âbidesine bir çelenk konulacaktır.

BELEDİYEDE

Işıkların iyi maskelemiyenler

Işıkların maskelenmesi ve karartılması kararının tatbikatı muntazaman teftiş olunmaktadır. Bu karara riayet etmeyenler hakkında tutulan zabıtlar neticesinde bu gibilere 5 liradan 25 liraya kadar para cezası verilmektedir.

İmar plânlarında tadilât

Şimdiye kadar yapılan 2000 de 1 nisbetindeki imar plânlarının ihtiyaca kâfi gelmediğinden 500 de 1 nisbetinde yeni plânların hazırlanması kararlaştırılmıştır. Bu plânlar şehrin imarına aid geniş tafsilâtı ihtiva edecektir.

Hükûmet buğday mübayaasın yakında başlıyor

Sonu sayfa 4 sütun 1 de)

ederek vasıflarını tesbit edecektir. Bu vasıfların tesbitinden sonra hükûmetin bu nevi hububat için kararlaştırdığı fiyatlar üzerinden mübayaata başlanacaktır. Bütün mübayaat işleri 20 günde tamamlanmış olacaktır.

Diğer taraftan ellerinde buğday ve kırarnameye dahil diğer hububat bulunanların verecekleri beyannameler dünden itibaren Mıntaka Ticaret Müdürlüğü tarafından tevzi edilmeğe başlanmıştır. Bu beyannamelerin Ticaret Müdürlüğüne iadesi için 4 gün müsaade verilmiştir. Bu itibarla beyannamelerin Ticaret Odasına tevdii işi pazartesi günü akşamına kadar neticelendirilecektir.

Ekmek fiyatlarına zam yapılacak

Buğday fiyatlarına hükûmet tarafından 2 kuruş zam yapılması kararlaştırıldıktan sonra ekmek fiyatlarının yeniden artaması tabiîdir. Yalnız eski fiyatlarla alınmış buğday stoku pazartesi gününe kadar şehrimizi idareye kifayet edeceğinden o güne kadar hiçbir zam yapılmıyacaktır. Diğer taraftan gene serbest piyasadan alınmış 3 günlük buğday stoku vardır. Bu itibarla pazartesi gününden itibaren ekmek fiyatına 3 gün devam etmek şartiyle 20 para zam yapılacaktır.

Ancak cuma günü ekmek için müstakar zam fiyatı tesbit olunacaktır. Bu fiyatın tesbitinde, Toprak Mahsulleri Ofisinin İstanbul için yeniden tesbit edeceği satış fiyatları esas olacaktır.

Muhtelif vilâyetlerimizde yeni buğday fiyatları

Buğday, Millî korunma kanununun 31 inci maddesinin birinci fıkrası hükümlerine müsteniden aşağıdaki vilâyetlerde yazılı azamî satış fiyatlarını hiçbir surette tecavüz edemez:

BUĞDAY:

a) Urfa ve Mardin vilâyetlerinde ekstra buğdaylar 7,75, ekstradan gayri buğdaylar 7.25. kuruş.

b) Eskişehir, Kütahya, Afyonda ekstra buğdaylar 8.50, ekstradan gayri buğdaylar 8 kuruş.

c) Samsun vilâyetinde: Ekstra buğdaylar 9.25, ekstradan gayri buğdaylar 8.75 kuruş.

d) İstanbul, İzmir, Kocaelide ekstra buğdaylar 9.75, ekstradan gayri buğdaylar 9.25 kuruş.

e) Tekirdağı ve Çanakkale vilâyetlerinde: Ekstra buğdaylar 10.25, ekstradan gayri buğdaylar 9.75 kuruş.

f) Edirne, Kırklareli ve Bursa vilâyetlerinde: Ekstra buğdaylar 10.50, ekstradan gayri buğdaylar 10 kuruş.

ÇAVDAR:

a) Eskişehir, Kütahya, Afyonda: Kilosu 6,Samsunda 6.75, İstanbul, İzmir, Kocaelide 7.25, Tekirdağı ve Çanakkale vilâyetlerinde 7.75, Edirne, Kırklareli ve Bursa vilâyetlerinde 8 kuruştur.

ARPA:

Eskişehir, Kütahya, Afyonda ekstra arpalar kilosu 6.25, beyaz arpa 6, siyah ve çakır arpa 7.75 kuruş.

Samsunda ekstra arpalar kilosu 7, beyaz arpa 6.75, siyah ve çakır arpa 6.50 kuruş.

İstanbul, İzmir, Koceli ekstra arpalar 7.50, beyaz arpa 7.25, siyah ve çakır arpa 7 kuruş.

Çanakakle ve Tekirdağında ekstra arpalar 8, beyaz arpa 7.75, siyah ve çakır arpa 7.50.

Edirne ve Kırklarelinde ekstra arpalar 8,25, beyaz arpa 8, siyah ve çakır arpa 7.75 kuruş.

YULAF:

Eskişehir, Kütahya, Afyonda 6.50, Samsunda 7.25, İstanbul, İzmir, Kocaelinde 7,75, Çanakkale ve Tekirdağında 8.25, Edirne ve Kırklarelinde 8.50 kuruştur.

Basra yolile ihracat

Vekâlet Demiryollarında ihracat için yeni vesait hazırlıyor

Hükûmetimiz Basra yoluyla, bir çok şark memleketlerine fazla mıktarda ihracat yapmak için bazı tedbirler almış ve mevcud vesaiti fazlalaştırmıştır. Sevkiyat, bu vesaitle ziyadeleştirilecektir. Ticaret Vekâletinden alâkadarlara gelen bir emirde Bağdad - Basra tarikiyle mal sevketmek istiyen tacirlerimizin derhal ne mıktar mal göndermek istedikleri sorulmuştur. Son günlerde Bağdad - Basra ve Suriye yolu ile şehrimize mühim mıktarda mal gelmeğe başlamıştır. Ege mıntakasında mühim mıktarda tütün alan Amerika firmaları mallarını bu tarikle sevketmek için hazırlıklar yapmaktadırlar.

Açlık yüzünden!

Arkadaşının mekteb şehadetnamesine resmini yapıştırarak iş aramağa çıkmış!

Dün Sultanahmed birinci sulh ceza mahkemesinde hazin bir davanın duruşması yapıldı. Suçlu sahtekârlık yapmakla maznun olan 45 yaşlarında kır saçlı, kılığı kıyafeti pejmürdece olan temiz yüzlü bir adamdı.

İddiaya göre: Hüsameddin ismini taşıyan bu adamcağız Azmi isminde bir arykadaşına:

— Sen kendi mekteb şahadetnamen ile nüfus kâğıdını ver de münsabi bir iş bulalım sana. Sonra da ben kendi çareme bakarım. Nasıl olsa senin bir mekteb şahadetnamen var. İşin kolay olur.

Demiş ve onun nüfus kâğıdı ile ilk mektep şahadetnamesini çekip alarak o şahadetnameye kendi resmini yapıştırmış ve "Azmi„ isminin yanına bir de "Hüsameddin„ kelimesi ilâve ederek nüfus kâğıdını da ayni surette tanzim ettikten sonra Devlet Demiryollarına kendi nam ve hesabına müracaat etmiştir.

Maksadı kendine orada bir iş bulmak olan Hüsameddinin evrakı tekemmül etmiş ve işe tam kabul edileceği bir sırada - aksilik bu ya - mekteb vesikası ile nüfuz tezkeresindeki tahrifat ve ilâveler dikkat nazarı çekmiş ve tahkikata başlanmıştır. Kısa bir müddet içinde hakikat meydana çıkmış ve neticede iş polise, oradan da adliyeye intikal etmiştir.

Dün Sultanahmed birinci sulh cezada hâkim Reşide hesab veren Hüsameddin yana yakıla diyordu ki:

— Ne yapayım hâkim bey! Çoluk, çocuk, hepimiz aç ve sefil bir vaziyetteyiz. Bir türlü iş bulamıyorum. Nihayet bunu da açlık ve yokluk saikası ile yaptım. Kimseye ne bir fenalığım, ne de bir ziyanım dokunmadı. Eğer bu işde muvaffak olabilseydim, aile efradımın açlığını giderecek, onları sefalet ve ölümden kurtaracaktım. Meğer ki bu bile kısmet değilmiş. Tevekkültü tealâllah.. Ne diyeyim? Yaptığım bir suç ise cezama razıyım.

Hâkim Reşid, bu tevekkül ve samimiyet önünde şöyle bir düşüne kaldı. Sonra şu kararı verdi:

"— Hâdisede tevkifi icab ettirecek bir suç unsur ve erkânı görülemediğinden; evrakın müddeiumumiliğe iadesi ile Hüsameddinin serbest bırakılmasına karar verildi.„

Zavallı Hüsameddini o sırada görmüş olsaydınız, eminim ki siz de benim gibi onunla birlikte ağlardınız.

İlim Köşesi

Yazan: Prof. Salih Murad Uzdilek

Keşifler, ihtiralar

Renkler arasındaki farklar

Kırmızı rengin dalga uzunluğunu 8000 Angştrom demiştik. Ziya sürati saniyede 300000 kilometre olduğuna göre bu rengin frekansı saniyede (takribî) olarak 40.000.000.000.000 dir. Yani gözümüze saniyede bu kadar ziya dalgası gelirse kırmızı renk ihtisası hasıl olur. Kırmıziya nazaran bir oktav yukarıda olan mavi renk için gözümüze saniyede (takribî olarak) 80.000.000.000.000 ziya dalgası gelmelidir.

Dalgalar bir vasat içinden giderlerken bir takım hâdiselere sebeb olur. Bunun en canlı misali bir menşurdan geçen ziya dalgasıdır. Her renge aid ziya dalgaları esirde (ve havada) ayni süratle gittikleri halde bu ziya şuaı bir menşure girince menşurden ayrı ayrı çıkarlar. Çünkü renklerin menşur içindeki süratleri birbirinin ayni değildr. Kırmızının sürati mavinin süratinden büyüktür.

Muhtelif renkteki şuaların muhtelif şeffaf vasatlardaki süratleri farklı olduğu gibi yayılma kabiliyetleri de farklıdır. Çünkü vasatların muhtelif renkteki ziyayı absorbe etme yani (tutma) kabiliyetleri farklıdır. Misal olarak atmosferi yani havamızı alalım. Güneşden yalnız tayfa giren renkli şualar değil tayfın dışındaki şualar da çıkar.

Havamız, (bilhassa havadaki ozon tabakası) bunlar araşından ültraviyoleyi yutar. Az mikdarda ültraviyole bize gelir. Bereket versin böyle, aksi takdirde hepimiz yanardık. Bunun gibi tayfın öte (yani uzun dalgalı) tarafındaki infra kırmızı şuaların da bir kısmını yutar. Tayfa giren muhtelif renkteki ziya şuaları havadan geçerken onlar da bir takım muameleye tâbi tutulurlar. Bu şualar hava molekülleri, toz zerrelerine çarparlar. Fizik kanununa göre bu çarpmadan dolayı yayılma kabiliyeti dalga uzuniuğunun dördüncü kuvvetile makûsen mütenasibdir. Mavi ziyanın dalga uzunluğu kırmızınınkinin yarısı kadar olduğundan mavi kırmızıya nazaran on altı defa fazla yayılır ve kırmızı şua hemen bir müstakim üzerinde gelir. İşte bundan dolayı gök mavi görünür. Tulû ve gurubda güneş şuaları daha kalın hava tabakasından geçtiğinden dolayı daha çok yayıldığından güneş bize daha kırmızımtrak görünür. İstanbulda lodos eserken veya kış mevsiminde bacalardan çok duman çıktığından dolayı veya sisde bu kırmızılık büsbütün artar. Havanın üstüne çıkıp bakılırsa güneş daha açık boz renkte görünür. Hava yayılan ziya ile göründüğünden dolayı mavidir. Tulû ve gurubta güneş renginin mavisi azaldığından dolayı daha kırmızı görünür. Bu halde toz veya buhar zerreleri maviyi yaymak hususunda hava moleküllerine yardım eder. Havada mavi ziya böyle fazla yayılmasından dolayı pek uzaklara gidemez. İşte ondan dolayı ışıkları mavileştiriyoruz.

Berrak su, ayna gibi cisimler in'ikâsla görünürler. Dahası var. İstanbulda Boğaz ve Haliç gibi sular vardır. Berrak su, ayna gibi cisimler in'ikâsla görünürler; zifiri karanlıkts görünmezler. Binaenaleyh bu suların gösterilmemesi için ışıkların iyice sönmüş olması lâzımdır. İşte bundan dolayı (maskeleme) işine hepimiz fazla dikkat etmeliyiz.

MÜTEFERRİK

Manifaturacıların teberrüleri

Türk Hava Kurumundan:

Nuri Topbaş 1250, Perahya Karyo 1000, Victor Benarditti 625, Mihal Nikolaidi 500, Refael Eli ve ortakları 350, Vahan Yerganyan 300, Sadık Çizmeci ve oğulları 200, Asador Giritliyan 200, Andon Uğurluoğlu 125, Niko Tonaidis 100, Nubar Kaynak ve Kamparosyan 50, Halim Budak 50 Eyüp Sabri Berk 25, Yani Cinoğlu 15 lira teberrü etmişlerdir.

HALKEVLERİ

İhtifâl

Bakırköy Halkevinden:

Büyük Türk mütefekkiri (Ziya Gökalp) için 8 kânunuevvel 940 pazar günü saat 14.30 da ve Evimiz salonunda bir ihtifal tertib edilmiştir Herkes geleblir.

Konser

Matbuat Teknisiyenler Birliğinden:

Birliğimiz adına 7/12/1940 cumartesi akşamı Dağcılık kulubünde verilecek müsamerenin Maksim Alaturka kısmında verileceğini arzeder ve sayın davetlilerimizin Maksim salonuna teşriflerini rica ederiz.

Salon herkes için açıktır ve fiyatlara zam yoktur.

BOŞA GİDEN GAYRETLER

YAZAN: İNGİLİZ BÜYÜK ELÇİSİ SİR NEVİLE HENDERSON

TÜRKÇEYE ÇEVİREN

Hüseyin Cahid YALÇIN

— 57 —

Nihayet, Avusturyanın (Ostmark) ve Südet arazisinin Reich'a ilhakı suretiyle büyük Almanyanın vahdetini vücuda getirerek Almanyanın pek lehine ve umumiyetle Avrupanın fakat, bilhassa Fransanın zararına Avrupanın stratejik ve ekonomik bünyesini tamamen değiştirmişti. Fransa için Münih harb sonrası ittifaklar sisteminin sonunu işar ediyordu.

1918 de Almanyanın mağlûbiyetinden sonra yirminci senede Hitlerin yaptıkları pek mühim görünüyorsa da, tarih, eminim ki, bunları bu muharebenin ve bu muharebeye nihayet veren sulhun ictinabı imkânsız neticeleri gibi telâkki edecektir.

1937 de, ben ilk defa olarak Nuremberge gittiğim zaman, o vakit general Goering, Büyük Harbden en esaslı surette kimin istifade ettiği fikrinde olduğumu benden sormuştu.

Cevab verdim: "İtalya. O nihayet tabiî ve stratejik hududlarını elde etti. Bir de Slav devletleri,,.

Goering şöyle mukabele etmişti: "Hayır, Almanya. Çünkü böyle bir harb olmasa idi, böyle bir mağlûbiyet olmasa idi, Almanyanın vahdeti imkânsız bulunacaktı. ,,

O zamandanberi onun haksız olduğunu hiç aklımdan geçirmedim. Nasyonalizm, Napoléonu takib eden çağın simalarından biri idi. Napoléon bunun, gayri meş'ur olmakla beraber, en yüksek patronu bulunuyordu. İtalyan vahdeti ve ikinci Reich on dokuzuncu asırda Nasyonalizmin en başlı iki misalidir. İrlanda, kezalik, Lehistanın, Bohemyanın, Baltık devletlerinin ilh.. tekrar ihyası, Nasyonalizmin harb sonrası semereleridir. Yirminci asrın en birinci meselesi gibi telâkki edilebilecek olan yahudi meselesi bile, haddi zatında, ifrata vardırılmış Nasyonalizmin bir mahsulünden başka bir şey değildir. Şüphesizki Hitlerin icraatından daha dikkate şayan olan şey Almanyanın dahilî ve millî vahdetinin o kadar uzun müddet gecikmiş olmasıdır. Bu mevzua dair cildler yazılabilir. Fakat Alman tarihinin iç yüzüne kısa, fakat elzem bir nazar atfetmek bu mütaleanın hakikatini isbata kâfi gelir. Evvelâ, birinci Reich'ın, (yahud mukaddes Roma imparatorluğunun) Alman imparatorudur ki cihan şümul nüfuz ve kudret hülyasını takib ederek millî Alman vahdetinin cevherini bertaraf ettî. Bu suretle, Viyana Habsburgları şanslarını takviye eylediler, Pancermanizmin şampiyonları olmak Prusya Hohenzollern'lerine nasip oldu. Avusturya imparatorluğu Alman vahdeti zararına bina edilmişti. Habsburglarla Hohenzollern'ler arasındaki rekabet Almanyayı ikiye böldü. Bismarck'ı, ikinci Reich'inde, on dokuzuncu asırda tam vahdeti file çıkarmaktan meneden şey Avusturya imparatorluğunun gayri mütecanis unsurları idiler.

İngilterenin vahdeti, İngiliz tarihinde o kadar erken itmam edilmişti ki on yedinci asır ortasında, onun tabiî, siyasî inkişafını pek çok geciktiren otuz sene harbinden sonra, Almanyanın 350 kadar tamamen müstakil devletlerden terekkübü ettiğine, her birinin ayrı idareleri bulunduğuna, her birinin ferdî temayüllerine uygun gelebilecek herhangi bir haricî politikayı kabulde serbest olduğuna akıl erdirebilmek bizim için zordur.

On sekizinci asır sonunda, Napoléon harbleri patlak verdiği zaman, hâlâ 170 Alman devleti vardı. Elli kadarı Napoléonun ıslahatının, ve akrabası yahud Almanyadaki dostları için tesis ettiği krallıklara ilhakı neticesi halinde ortadan kalktı. On dokuzuncu asırda, Bismarck devresi bu devletleri yirmi altıya düşürdü. Çoğunun kendisine has, hükümdarı, hükûmeti, teşrii meclisi vardı. 1914 Almanyası işte bu devletlerden mürekkepti.

Harb sonrası devresinin karma karışıklığı ve felâketleri Hitlere ayrı ayrı devletlerin parlâmentolarını ilga etmek, bunların hükümranlık haklarını merkezî hükûmete intikal ettirmek ve bu ayrı devletleri sadece tek bir devletin vilâyetleri haline sokmak suretiyle üçüncü Reich'in dahilî vahdetini itmam etmek imkânını verdi. Burada durmuş olsa idi dünya kendi kendisini tebrik için bir sebeb görebilirdi.

1918 de Avustuyanın hezimeti vukua gelmemiş olsaydı, Hitler yapmış olduğu şeyi yapmağa muvaffak olamazdı. Çünkü o hezimet Lehlileri, Çekleri, Rumanyalıları, Hırvatları, Slovenleri, İtalyanları, ilh.. Viyana hükûmetinden halâs etti ve Ostmarkı yapayalnız, Südet Almanları da Çeklerin idaresi altında bıraktı. Südet Almanları ise Çeklere karşı nefret ve istihkar hissi besliyorlardı. Bundan sonra artık o dokuz, on milyon Almanın tabiî cazibe kanununun tesiriyle üçüncü Reich Almanyasına müncezib olmaları sadece bir zaman meselesinden ibaret kalıyordu. Yalnız Almanyanın zayıflığıdır ki bunun harbden sonra derhal vukua gelmesine mâni olmuştur. Almanya tekrar kuvvetlendikten sonra da Nazi sisteminin cazib bir şey olmamasıdır ki vukuunu geciktirmiştir. Fakat haddi zatında tekâmül bana hep ictinabı imkânsız bir şey gibi göründü. Hattâ Habsburg imparatorluğunun tekrar tesisi bile bunun nihaî safhasını tehirden başka bir şey yapamazdı. Her halde, Hitler hoşlanmış, yahud hoşlanmamış olsun, Büyük Almanyanın vahdeti 1938 de nihayete ermişti. Artık Hitlerin bundan sonra ne yapacağını görmek meselesi kalmıştı.

Umumî surette söylenirse, Hitler için iki aşikâr yol vardı: Ya Almanyanın büyük askerî kuvveti, siyasî tahakküm uğrunda ve şahsının didinme ihtiyacı ve gittikçe artan hırsıcahı uğrunda fenalık için kullanılabilirdi, ya en çıplak şekilleri altındaki cengül kanunu bir tarafa atılarak başka memleketlerle müşterek bir halde sulhperverane bir iş birliği yapılırdı. Hasılı, bir kelime ile, Münihden sonra, Almanya iki yol karşısında bulunuyordu. Bir tarafta macera, diğer tarafta normal hayat.

Alelâde bir müşahid için, hissi selime müstenid her türlü muhakeme, Almanyanın menfaati namına, son yolun yalnız Alman kavmi için en hayırlısı olmakla kalmıyacağını, bizzat Hitler için bile takibi ihtiyata en muvafık bir yol teşkil edeceğini gösteriyor gibiydi. Alman kavminin kütlesinin arzularını hesaba katmıyarak, bizzat Hitler bile, altı sulh senesi zarfında büyük, fakat yıpratıcı muvaffakıyetlerinden sonra, daha sakin bir yaşayış devresine ihtiyaç duymak lâzımdı.

Bu devre esnasında, temin ettiği vahdeti yalnız tahkim imkânını bulmakla kalmıyacak, Almanyayı güzelleştirmek üzere kısmen başlanmış olan o pek musib artistik plânlarına file çıkmak imkânını da vermiş olacaktı.

Bundan başka, Almanyaya yeni elde ettiği geniş arazi ilâvesini hazm için zaman verilmiş olsa idi, ileride gayet şevket ve satvet sahibi bir hale gelecekti. Hangi makul bakımdan düşünülse, o tarihlerde yaptığı gibi, önünde uzun bir sulh devresi görmemekte olduğuna dair beyanatı samimî olabilirdi.

Eğer Hitler gerçekten ve yalnız Almanyanın hayrını istese idi, Münihde durmalı idi ve durmuş olurdu. Mr. Chamberlain'e karşı Godesbergde halis ve dürüst hareket etmemiş olduğu doğrudur.

Mr. Chamberlain Südet Almanları için mukadderatlarını bizzat tayin prensipini Berehtesgadende kabul etmişti. Fakat Godesbergde bu artık Hitlere kâfi gelmiyordu. Hitler müzakere tarzının temin edeceği teşfiye ve tedavi usulleri yerine cerrahî ameliyat usullerine müracaat için ısrar etmişti.

Böyle olmakla beraber, o tarihde bizzat Südet Almanların hali, bu hususda Hitlerin sadık taraftarlarının mesuliyeti ne olursa olsun, o şekilde idi ki derhal cerrahî ameliyeye müraacatı bir derceye kadar mazur gösterebilirdi. Dünya, kurbana tahmil edilecek lüzumsuz ıstıraba rağmen emri vakii, sulh uğrunda, kabul ederdi. Bundan sonra, Hitler Orta ve Şarkî Avrupada dürüst, namuskâr ve yapıcı bir politika takib etmiş olsaydı, Büyük Britanya karışmamağa ve yardımda bulunmağa hazır idi.

(Arkası var)

Almanyanın askerî kudretine dair

(Başmakaleden devam)

mevcud olduğuna ihtimal veren diğer devletler kendilerini müdafaa tedbirleri almağa mecbur görürler. Bu yoldaki teşebbüsler beynelmilel sahada bir telâş ve emniyetsizlik husule getirir ve ictinab edilen harb bu yüzden tacil edilmiş olur.

Bugün içinde bulunduğumuz harbin saikleri tahlil edilince, bahsettiğimiz endişenin çok hâkim bir tesir icra etmiş olduğu göze çarpar, İngiltere ile Fransa, Almanyanın gittikçe artan askerî hazırlığından ve Almanyada mevcudiyetine hükmettikleri hırsıcahdan ürktüler. Harbi ne kadar geciktirirlerse zafer ihtimalinden o kadar uzaklaşacaklarından korktular.

Ne yapılsa, devletler arasındaki münasebetler bir kuvvet müvazenesine istinad edecek gibi görünüyor. Beynelmilel bir zabıta kuvvetinin tesisi ümid ve hülyası file çıkıncıya kadar kuvvet müvazenesi bir realite olarak kalacaktır. Alman ordusunun mukavemet kabul etmez bir kuvvet teşkil ettiği zannı işte bu kuvvet müvazenesini fikirlerde ve ruhlarda ihlâl edecek bir âmildir.

Almanyanın askerî şevket ve satveti hakikate daha uygun bir şekilde takdir edildiği gün, sulhu ihlâl eden endişelerden çoğu zail olabilir.

Alman ordusunun hakikî kıymeti ile takdir edilmesi Almanya için de hayırlı neticeler vereceğinde şübhe yoktur. Bu suretle fazla ümidlerin sebeb olduğu coşkunluk ve fazla hırs sükûnet bulur, bir itidal ve müvazene husule gelir.

Bugün yıldırım harbi bir netice temin edemedikten sonra, eldeki askerî kuvvetlerin verim kabiliyeti hakkında selim, sahih ve realiteye müstenid bir düşünce ihtimalki ortadaki mücadele temayüllerini yatıştırmağa hizmet edebilir.

Hüseyin Cahid YALÇIN

Almanlara 3000 ton incir satılacak

Şehrimizde bulunan Alman ticaret heyetile 3000 ton incir satışı için evvelki gün bir anlaşma yapılmıştır. Almanlarla kuru üzüm satışı için de müzakereler devam etmektedir.

Diğer taraftan İngilizlere verilecek 10 bin ton üzüm ve 5000 ton üzüm için de kat'i anlaşma şehrimizde imzalanmıştır. Sevkiyat meseleleri İzmirde görüşülecektir. İzmir kuru meyva ihracatçılar birliği İzmire hareket etmiştir.

Sovyet Rusyanın siyaseti

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

sebetlere sadece hukukî bir mahiyet vermektedir.

Bu gazete, birleşik Amerika ile İngilterenin itilâfın ilânını müteakib süratle mukabelede bulunduklarını kaydetmektedir.

Japonyanın dahilî vaziyetinden bahseden «Kızıl Yıldız», prens Konoyenin almış olduğu tedbirlerin memnuniyetsizlikler uyandırdığına işaret ettikten sonra yazısını şöyle bitirmektedir:

Dahilî siyasette vaziyet o kadar naziktir ki harbiye ve bahriye nazırları, şayialar çıkarılmasını ve hükûmetin otoritesini kıranların faaliyetlerini menettirmek ihtiyacını duymuşlardır.

Ülkeler Fetheden bir Halk çocuğunun VATAN için dünyanın bütün nimetlerini ve aşkını feda eden bir KAHRAMANIN sergüzeştlerle dolu hayatı

VATAN FEDAİSİ

TÜRKÇE SÖZLÜ - Büyük film

Yüzer binlik orduların çarpışması... Yüz binlerce insanın muhacereti... ve NİHAYET ZAFER ve ŞEREF. Başta RICHARD DIX olduğu halde on iki Yıldızın iştirakile

BUGÜN

TAKSİM

Sinemasında

Seanslar 1 - 2.30 - 4.30 - 6.30 ve 9 da

Bugün saat 1 de tenzilâtlı matine

SON HABERLER

Mareşal Badoglio çekildi

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

düşmanla muhasemata nihayet veren Ville - Giusti mütarekenamesini de o imzalamıştır.

Harbden sonra mühim bazı vazifeler görmüş ve bu arada Rio - dejaneiro sefirliğini yapmıştır. Brezilyadan dönüşünde mareşal olmuştur. 1927 de genelkurmay başkanlığına tayin edilen Badoglio iki sene sonra Trablus umumî valiliğini deruhde etmiş ve bu müstemlekenin işgalini tamamlıyarak asayişi temin etmiştir.

1935 teşrinisanisinde Duçe tarafından Doğu Afrikası fevkalâde komiserliğine tayin edilmiş ve Habeşistan imparatorluğunun fethini intaç eden harbi idare etmiştir. Daha sonra umumî valilikten affını istemiş ve bu arzusu yerine getirilerek ikinci defa olmak üzere genelkurmay başkanlığına tayin olunmuştur.

1937 yılında, vazifesine ilâveten tedkik ve arama millî konseyi reisliğini de üzerine almıştır.

Yeni genel kurmay başkanı Ugo Kavallero selefinden oldukça daha gençtir: 60 yaşındadır. İstisnaî vasıflarını harbiye mektebinde göstermiştir. Libya harbine iştirak ettikten sonra 1914 de Avusturyaya karşı harbin daha başlangıcında genelkurmay başkanının kâtibi ve doğrudan doğrupa mesai arkadaşı olmuştur.

1917 den sonra başkumandanlığın harekât bürosu müdürlüğüne getirilmiş ve nihaî zafer için yapılan icraatta birinci derecede rol oynamıştır. İstisnaî liyakatından dolayı 1918 de tuğgeneralliğe terfi ettirilmiştir.

İki sene İtalyayı müttefikler arası askerî komitede temsil ettikten sonra ordudan ayrılarak kendisini muvaffakıyetli bir surette sanayi hayatına vermiştir. 1925 de muvakkaten tekrar hizmete çağrılarak harbiye müsteşarlığına tayin edilmiş ve bu mevkide Duçenin mesai arkadaşı ve harbiye nazırı olarak 1928 e kadar kalmıştır. Ezcümle kara ordusunda mühim ıslâhatın başarılmasına hâdim olmuştur.

1926 de senato âzalığına tayin, 1927 de tümgeneralliğe terfi edilmiştir.

1928 de kral kendisine "Kont,, ünvanını bahşeylemiştir.

Ugo Cavallero, hükûmetten ayrıldıktan sonra tekrar sanayi hayatına başlamış, Cenova - daki mühim Ansaldo fabrikalarının başına geçmiştir.

1937 kânunuevvelinden beri Doğu İtalyan Afrikası kuvvetlerinin kurmay başkanlığı vazifesini ifa etmektedir.

Londrada tefsirler

Londra, 6 (a.a.) — Reuter ajansının siyasi muhabiri yazıyor:

Mareşal Badoglionun istifası ve yerine general Cavalleronun getirilmesi Arnavutluktaki İtalyan bozgununun genişliğini gösteren bir itirafdan başka birşey değildir. Bu hâdise iki türlü tefsir edilebilir. Ya Badoglio Arnavutluktaki askerî harekâtın uğradığı muvaffakıyetsizliklerden askerî şefleri mesul tutmak istiyen faşist partisini tatmin etmek için bütün kabahatleri kendisi yüklenerek azledilmiştir, yahud, İtalyan radyosunun da ilân ettiği gibi parti teşkilâtının takındığı vaziyete muhalif olduğu için hakikaten istifa etmiştir.

Her ne olursa olsun, bu hal, İtalyada ordu ile faşist partisi arasında ciddî bir ikilik zuhur ettiğini göstermektedir.

Mareşal Balbonun Trablusda öl - mesi, fırka ile ordu arasındaki anlaşmamazlığın, yakın mazideki bir misalidir. Kezalik Arnavutluktaki ordunun maneviyatını takviye maksadile kara gömlekli seçme kıtaların harb sahasına gönderilmiş olması da faşist devleti teşkilâtında ikilik zuhur ettiğine diğer bir misaldir.

Yunanlılar muzafferane ilerliyor

(Baştarafı 1 inci sayfada)

dusunun Arnavutluğun düz arazisine indiği vakit piyade muharebeleri yapmağa mecbur olacağını ve binnetice tamamen ezileceğini bizlere haber vermektedir.

Halbuki Yunan ordusunun en çok muvaffak olduğu savaş süngü savaşıdır. İtalyanlar beş haftadır bunu o kadar iyi tecrübe etmişlerdir ki, yazılarında süngüyü barbar silâh olarak tavsif etmektedirler. Eğer bunu söylemekle İtalya radyosu İtalyan kuvvetlerinin düz arazide daha iyi açılacaklarını kasdetmekte ve ümidleri bu neticeye bağlanmakta ise her şeyden evvel nazarı dikkatlerini Arnavutluğun topoğrafyası üzerine celbetmeği faideli görürüz.

Filhakika bu bakımdan tetkik edilecek olursa görülür ki, Arnavutluk haritası memleketin hemen heyeti umumiyesini bir çok yüksek dağlarla muhat göstermektedir. Yunan tâbiyesi ise şimdiye kadar görüldüğü gibi evvelâ muhtelif tepeleri zaptetmek ve bu suretle bu dağların hâkimiyeti altındaki düz arazinin de otomatik bir tarzda hşkimi kesilmek gayesini takib etmektedir.

İtalyanların motörlü kuvvetlerine gelince, onlar daha şimdiden Yunanlıların ayni cins kuvvetleri ile karşı karşıya gelmişlerdir.

İtalyanların Elbasana doğru ricatı

Atina, 6 (a.a.) — Reuter ajansının Arnavutluk - Yugoslavya hududundaki muhabiri yazıyor:

Muharebe cephesinden gelen son haberlere göre Yunanlılar cesurane ve cür'etkârane süngü hücumları sayesinde şimdi şimal cephesinde Kami ve Mokra dağlarını İtalyanlardan tamamile temizlemişlerdir. Son 48 saat zarfında bu cephede bilhassa Mokra dağlarının batı - şimal cenahında geniş mikyasta muharebeler cereyan etmiş ve İtalyanlar çok büyük zayiat verdikten ve bir çok harb malzemesi terkettikten sonra çekilmişlerdir. Yunanlıların bir çok esir aldıkları bildirilmektedir. Sis İtalyanlara Elbasana doğru ricatlerinde yardım etmiştir. Bu ricat şimdi bütün şimal cephesi boyunca umumidir. Kar ve sis dün bu cephe üzerinde hava faaliyetinin pek ziyade azalmasına sebeb olmuştur.

Harb safhaları hakkında tafsilât

Londra, 6 (a.a.) — İngiliz matbuatı Yunan ileri hareketinin Arnavutluk arazisindeki seyrini gözden geçirmektedir.

Daily Mail gazetesinin muhabirine göre, Yunanlılar şimdi ciddî bir surette tehdid edilen Ergiri ile aşağı limanı olan Ayasaranda limanı arasında bir ileri hareketi icra etmişlerdir. Yunanlılar iki İtalyan mevzii arasındaki münakale yollarına hâkim bulunmaktadır.

Daily Herald gazetesi yazıyor:

Dün gelen malûmata göre, İngiliz hava kuvvetleri Avlonyayı şiddetle bombardıman etmektedir. Göricenin Yunan kuvvetleri tarafından işgalinden evvel, İngiliz hava kuvvetleri İtalyanların takviye kuvvetleri gönderebilecekleri köprüyü imha etmekle mühim bir iş görmüşlerdir. Bu hareket, pike usulü ile hücumları bilhassa güçleştiren alçak bulutlu bir havada icra edilmiştir.

News Chronicle gazetesi İngiliz uzak mesafe tayyarelerinin, Napoli, Katanya ve Agusta üzerindeki akınlarına devam ettiklerini bildirmektedir. Napolideki petrol tasfiye fabrikasına tam isabet kaydedilmiş ve çıkan yangın 20 millik bir mesafeden görülmüştür.

Ayni gazete baş makalesinde şunları yazmaktadır:

Kış ilerledikçe, Almanyanın işgali altındaki memleketlerde memnuniyetsizlik bariz bir surette artmaktadır. Şimdilik memnuniyetsizlik harbin seyri hakkında kat'i bir âmil olabilecek mahiyette değildir. Çünkü nazi şefleri zorbalıkla hâkimiyetlerini temin etmektedirler. Fakat İngilizlerin taarruza geçme zamanı geldiği anda esir olan milletler hissedilebilecek bir yardım yapabileceklerdir. Yalnız Almanyanın mağlûb olmasının bu milletlere millî hürriyetlerini iade edeceği keyfiyeti, bunların bize zamanı geldiğinde yardımlarını vereceklerine dair en sağlam garantiyi teşkil etmektedir. Bununla beraber, nazi propagandası, esaret altında bulunan milletlere yeni Avrupa nizamının Alman kanatlarının himayesi altında kendilerine sulh cenneti, müvazene ve iktısadî işbirliği getireceğini vâdetmekte berdevamdır.

Daily Telegraph gazetesi, İtalyanın bugünkü vaziyetinden bahsederek şunları yazmaktadır:

Ağır zayiatın her gün itiraf edilmesi, Mussolininin milletini sürüklediği felâketin gizlenemiyecek kadar ağır olduğunu isbat eylemektedir. B. Leland Stowe İtalyanlar tarafından terkedilmiş olan Yunan köylerinde gördüğü şeyler hakkında bir makale yazmıştır. Bu yazı faşist ordunun en mükemmel silâhının vahşiyane kuvvete istinad ettiğini isbat etmektedir. Müdafaasız halkına yapılan tecavüzler hakkında B. Stove dehşet verici tafsilât vermektedir. Bu hakaretler Yunan askerlerinde insafsız İtalyaya karşı âmansız bir kin uyandırmaktadır.

Yunanlıların en bariz muvaffakıyetlerinden biri, Ergiri ile Ayasaranda arasında münakalâtı kesmiş olan cenubdaki ileri hareketleridir. Ayasaranda limanı Draç ve Avlonya limanlarının teçhizatına malik olmamakla beraber bu iki limanın İngiliz hava kuvvetleri tarafından şiddetli bombardımanlarından sonra İtalya için büyük bir ehemmiyet kesbetmiştir.

Bundan maada İtalyan milleti, kendisini bu sergüzeşte sürükliyen şef ile kendisini Arnavutluktaki bu muvaffakıyetsizliğe uğratan yüksek kumanda heyetinden şüphe etmektedir.

Bir çok İtalyan tayyaresi düşürüldü

Atina, 6 (a.a.) — Yunanistandaki İngiliz hava karargâhından bugün bildirdiğine göre, dün bütün gün İngiliz muharebe tayyareleri bir çok İtalyan tayyaresi düşürmüş ve kendileri hiç bir ziyan kaydetmemişlerdir. Yunan kaynakları on kadar İtalyan tayyaresinin düşürüldüğünü bildirmekte iseler de bu hususda resmî beyana intizar edilmesi muvafık olur.

Tepedelenle Kesir arasındaki bölgede İtalyanlar karmakarışık bir halde kaçıyorlar. İngiliz tayyareleri İtalyan kıtalarını ve Kelsirde yolların birleşme noktalarını ve İtalyan tahaşşüdlerini bombardıman etmişlerdir.

Meclisin dünkü içtimaı

Ankara, 6 (a.a.) — Büyük Millet Meclisi bugün doktor mazhar Germenin başkanlığında toplanmıştır. Müzakereye başlanırken Türkiye - İngiltere arasında imza edilen 3 şubat 1940 tarihli ticaret ve tediye anlaşmasına müzeyyel anlaşmanın tasdikine aid kanun lâyihasının iadesine aid Başvekâlet tezkeresi okunmuştur.

Bundan sonra askerî ve mülkî tekaüd kanununun 66-ıncı maddesine bir fıkra ilâvesine aid kanun lâyihası ile göç - menlerle nakledilenlere ve muhtaç çiftçilere tohumluk ve yemlik dağıtılmasına aid kanuna ek lâyhiasının birinci müzakerelerini yapmıştır.

Meclis gelecek toplantısını pazartesi günü yapacaktır.

Cenubî Atlas denizinde bir deniz harbi

(Baştarafı 1 inci sayfada)

Tarnarvon Castle ismindeki silâhlı İngiliz ticaret gemisi Atlas denizi cenubunda ticaret vapuru şekline girmiş bulunan çok kuvvetli ve sür'atli bir Alman korsan gemisi ile muharebeye tutuşmuştur.

Mufassal malûmat henüz gelmemiş olmakla beraber alınan raporlardan anlaşıldığına göre, muharebe, korsan gemisi yakından mücadeleyi kabul etmediği için, uzaktan uzağa cereyan etmiştir.

Muharebe esnasında her iki taraf çok sıkı ateş teati etmiş ve mühim miktarda cebhane sarfeylemiştir. Düşmanı kovalamak mecburiyetinde kalan Carnarvon Castle hafif hasara uğramış ve bir mıktar telefat vermiştir. Ölenlerin akrabası, imkân hasıl olur olmaz haberdar edileceklerdir. Düşman gemisine ne dereceye kadar zarar yapıldığı henüz meçhuldür. Son raporlar düşmanın şimale doğru büyük bir sür'atle kaçtığını ve muharebe meydanından uzaklaştığını bildirmektedir.

Münakale Vekili Sıvasta

Sivas, 16 (a.a.) — Beraberlerinde Devlet Demiryolları ve Hava Yolları Umum Müdürleri ile alâkalı arkadaşları olduğu halde dün gece Sivasa gelen Münakalât Vekili Cevdet Kerim İncedayı, bu sabah Sivas atölyesinde ve istasyon civarında ikmal edilmek üzere bulunan Demiryolu mahallinde tetkik ve teftişlerde bulunmuş, vazife ve mesaileri hakkında işçi, usta ve mühendislerle bir konuşma yapmıştır.

Bundan sonra Sivas P. T. T. ve hava yolları istasyonu işleri ile de meşgul olan vekil, vilâyet, komutanlık, parti, halkevi makamlarını ziyaret etmiş ve bugün saat 21 de Ankaraya hareket eylemiştir.

Torinoya muazzam bir hava hücumu

(Baştarafı 1 inci sayfada)

Fiyat fabrikaları da bombardımana tâbi tutulmuştur. Burada da büyük yangınlar çıkarılmıştır. Verilen raporlardan biri bir fabrikanın çatısı üzerinde iki bombanın patlamış olduğunu bildirmektedir.

Bu bombaların infilâkinden iki dakika sonra şiddetli bir infilâk kaydedilmiş ve bilâhara binanın dahilinde bütün binayı aydınlatan büyük bir yangın çıkmıştır. Otomobil ve tayyare motörü imal eden Fiatın diğer bir askerî fabrikasına da hücum edilmiştir. Esas binaların üzerine iki bomba salvosunun tam isabetinden sonra bir ışık görünmüş ve bu ışığın bilâhara dahilî bir yangın olduğu anlaşılmıştır.

Türkiye - İngiltere ticareti

Londra, 6 (a.a.) — Türkiye ile İngiltere arasında Ankarada imza edilen yeni ticaret anlaşması hakkında tefsiratta bulunan Times gazetesi baş makalesinde ezcümle şu satırları yazmaktadır:

Türkler kadar emin dostlarla ticaretin artırılmasına müncer olacak her tesviye suretinin İngilterede hararetle karşılanacağı muhakkaktır. İki memleket için de faydalı olan ticaret muamelelerinin iyi istikamete doğru bir merhale teşkil etmekte olduğu aşikârdır. Siyasî sahada ise bu ticarî muameleler Türk - İngiliz dostluğunun yeni bir nişanesi olmak itibarile çok büyük bir kıymeti haizdir.

Pariste tevkif edilen komünistler

Paris, 6 (a.a.) — (Havas):

Komünist partisine mensub 42 faal âza Parisde polis tarafından isticvab edilmiştir. Bunlardan on kişi tecrid kamplarına sevkedilmek üzere alıkoyulmuştur.

Vekâlet emrine alınan iki memur

Ankara, 6 (Hususî) — Erdek kaymakamı İhsan, Tokat vilâyeti seferberlik müdürü Tahir vekâlet emrine alınmışlardır.

Siyamla Hindiçinî arasında

Tokyo, 6 (a.a.) — Bangkok'dan domei ajansına bildiriliyor:

Siyam başkumandanlığı iki Fransız topçekerinin Mekong nehri üzerindeki Nangkai'den pazartesi günü saat 17.20 den guruba kadar hududdaki Siyam kuvvetlerini bombardıman ettiğini bildirmektedir.

Topçekerler ertesi sabah tekrar gözükmüşlerse de Siyam topçusunun şiddetli ateşiyle karşılanmışlardır. Mürettebat arasında zayiat mevcud olduğu bildirilmektedir.

Askere kışlık hediye

Edirne (Hususî) — Hudutlarımıza beklyen kahraman eskerlerimize kışlık giyecek eşya teberrüatına Kızılay tarafından aynen kabulü işine devam olunmaktadır.

Bu hususta halkımız büyük gayret göstermektedir.

Bu hayırlı teşebbüsün en kısa zamanda çok feyizli ve şerefli bir neticeye erişeceği muhakkaktır.

Silivri rıhtımı ve mendireği bitti

Edirne (Hususî) — Silivride yapılmakta olan büyük mendirek ve rıhtımın inşaatı tamamile bitmiş olduğundan bir kaç güne kadar açılma töreni yapılacaktır.

Tasfiye edilen kooperatif

Edirne (Hususî) — Memurlar istihlâk koperatifi heyeti umumiyesi aktettiği bir toplantıda şirketin tasfiyesini kararlaştırmıştır.

Tasfiye heyeti şirketin alacak ve vereceklerini tesbit etmeğe başlamıştır.

BUGÜN İPEK Sinemasında

LADAM OKAMELYA'dan, ROMEO ve JÜLYETTEN daha güzel daha müessir ve dünya edebiyatının şaheserlerinden

MANON LESKO

Bugüne kadar İPEKFİLM Stüdyosunda yapılan Türkçe sözlü filmlerin en mükemmeli ve en çok muvaffak olanıdır. Seanslar: 1 - 2.30 - 4.30 - 6.30 ve 9 da

BULGARLAR NE İSTER?

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

mak için Bulgarın yerin dibinde kazdığı lâğımı farketmedi. Ancak 1897 senesinde ve o da hukuku umumiye cürmiyle maznun biri aranırken ve tesadüfendir ki Osmanlı hükûmeti bir komitenin Makedonyayı ateşe vermek için geniş bir teşkilât ile senelerdenberi çalıştığı - nın nihayet farkına varabildi.

Makedonya komitesi tarihinde meşhur olan hâdise, şöyle cereyan eder:

Üsküb sancağında kâin Koçana kazasının Bulgar hududuna yakın kısmında yüz yetmişi Bulgar, ellisi Türkle meskûn iki yüz yirmi evli bir Bulgar köyü vardır. 1897 senesinin 24 üncü akşamı, gece yarısın - dan biraz evvel, Türk askeri üniformasını giymiş 15 — 16 kişiden mürekkeb bir çete Köstendilden Yeniceye gelir. Kâzım ağa isminde zengin bir Türk beyinin evine girer, zavallı adamı öldürdükten sonra 800 altınını alır, sonra yoluna devam eder, Bulgaristana geçer.

Ertesi sabah, başında, bir binbaşı kumandasında 150 kişilik bir Türk müfrezesi olduğu halde Koçana kaymakamı vak'a mahalline gelir. Köy halkına adam akıllı bir sopa çektikten sonra köy bekçisinin karısından çetenin haricten geldiğini, elirüm ortağının muhtarın oğlu Yorgi İvanof ile diğer sekiz köylü olduğunu, evinin mahzeninin silâh deposu olarak kullanıldığını itiraf eder.

Bu itirafın ertesi günü, tahkikata devam edilirken, köy bekçisi, yatağında, meçhul kimseler tarafından katledilmiş olarak bulunur. Bekçinin evi aranır ve kadının doğru söylediği anlaşılır. Mahzenden elli tüfek, yirmi bomba, bir kaç sandık fişek ve bir çok kama, kılıç ve hançer çıkarılır.

Ayni gün, ayni şehrin civarında, şu hâdise cereyan eder:

Bir Türk jandarması, gene bir hukuku umumiye cürmünün izini ararken, gebe bir Bulgar kadının bir eşek sırtına yükliyerek bir köyden diğer köye götürdüğü pirinç çuvalları içinde bir çok tabanca, hançer, bomba ve pala bulur. Makedonya komitesi, Türkün gebe kadına hürmet ettiğini ve binaenaleyh ilişmiyeceğini tahmin ettiği için silâh nakliyatını ona havale ettiği görülür.

Fakat bu iki hâdise mahallî hükûmeti çıldırtır. Adî bir cinayet failleri ararken dört senedenberi çalışan, Makedonyayı baştan başa silâhlandırmış, fakat o zamana kadar mevcudiyetinden bile haberdar olmadığı komite ile karşı karşıya kalır.

Bunun üzerine Üsküp valisi Hafız paşadan izahat istenir. Bilhassa Yıldız vak'a ile alâkadar olur. Vak'a tahkikatı Üsküb polis müdüriyetine mensub ve Makedonya komitesinin "Müdhiş Türk!„ diye lâkapladığı derviş efendi namında bir memura havale edilir. [ki bu Derviş efendi 1907 de Üsküp Rus konsoloslığu memurlarından biri tarafından katledilmiştir.]

Derviş efendi bir kaç gün içinde bulduğu ip uçlarını çeke çeke Yenice şebekesini meydana çıkarır. İhtilâl teşkilâtiyle alâkadar bir çok kimseler ketum davranırlar, bir şey söylemek istemezler. Nihayet işkence edilir ve söylettirilir. İlk itiraflardan sonra şebekenin Granova ve İştipteki muallimlere dayandığı görülerek hayret büsbütün artar. Onlar da tevkif edilir ve onlara da itiraf ettirilir.

Makedonya komitecilerinin hâlâ Vinitsa hâdisesi diye kendi kitaplarına yazdıkları bu meşhur vak'anın tahkikatı derinleştirildikçe bir çok kimseler daha meydana çıkar. Yakalananlar, yüzlerle, hapsedilir. Üsküb sancağında yaşayan ve komitede çalışan bir kısım Bulgarlar korkudan Bulgaristana kaçar.

Mücrimleri tecziye için bir askerî komisyon teşekkül eder. Bir çok Bulgarlar zulme uğradıklarını söyliyerek Üsküptekî ecnebi konsoloslara baş vururlar. Nihayet 1898 şubatının ilk günlerinde Yenice komisyonu vazifesini bitirir, askerî mahkemenin tevkif ettiği bazı kimseler bırakılır, bazı kimseler de ihtilâli teşvik etmek cürmiyle istinafsız mahkûm edilir.

Denebilir ki Yenice hâdisesi ve alınan şiddetli tedbirler, tatbik edilen az çok ağır hükümler, Makedonya komitesi için ilk müessir darbe oldu. Komite bir çok silâh ve âzasından bazı ehemmiyetlileri kaybetti. Fakat daima olduğu gibi, bu tazyik onu sindirmedi, bilâkis ihtilâl yolundaki hareketini daha şiddetlendirdi ve asıl bu hâdiseden ve 1900 den sonradır ki komite büyük çete harblerine, geniş şehir baskınlarına ve umumî ayaklanmalara girişti.

(Arkası var)

ADLİYEDE

Vaziyoti şüpheli görülmüş amma serbest bırakıldı

İngiliz tebaalı olduğunu ve sefaretten 4 İngiliz lirası maaş almakta bulunduğunu söyleyen Yakomo isminde bir şahıs Kurtuluşta şübheli bir vaziyette gezerken tutulmuş ve üzeri aranarak bir de maymuncuk bulunmuştur. Adliyeye verilen Yakomo dün Sultanahmed birinci asliye cezada muhakeme edilmiş ve bir suçu görülmediği için serbest bırakılmasına karar verilmiştir.

Işıkları karartmaya riayetsizlik edenler

Işıkları karartma hususunda talimata riayet etmedikleri görülen Eminönünde 20 Fatihde de 4 ev sahibi hakkında kanuni muamele yapılmıştır.

Kısa haberler

Rumanyadan kâğıd gelecek

Rumanyadan memleketimize gelen göçmenler paralarını Rumanyadan çıkaramadıkları için mühim mikdarda kâğıd satın almışlardır. Bu göçmenlerin aldıkları kâğıdlar yakında memleketimize gelecektir.

Ticaret Vekili şehrimize geliyor

Ticaret Vekili Mümtaz Ökmenin bugünlerde şehrimize gelmesi beklenmektedir.

Birlikler Umumî Kâtibi Ankaraya gidecek

Birlikler umumî kâtibi Salih Bankooğlu pazar günü Ankaraya giderek yeni Ticaret Vekiline birliklerin ve takas limited şirketinin faaliyeti hakkında malûmat verecektir.

İktısad Vekilinin tedkikleri

Şehrimizde bulunan İktısad Vekili Hüsnü Çakır Sümerbank müessesesinde tetkiklerde bulunmuştur.

Resim Sergisi

Bakırköy Halkevinden:

Evimizin senelik resim - fotoğraf sergisi 15/ kânunuevvel 1940 tarihinde açılacaktır. İştirak etmek arzu edenlerin, şimdiden eserlerini Halkevimize göndermeleri ilân olunur.

POLİSDE

Tramvaydan düşüp bacağı kırıldı

Şişli hattına işlemekte olan 395 sayılı vatmanın idaresindeki 104 sayılı araba Taksime gitmekte iken arabaya atlamak isteyen Nesim kızı Viktorya düşerek bir bacağı kırılmış ve Fransız hastahanesine kaldırılmıştır. Tahkikata devam olunmaktadır.

Tutulan esrarkeşler

Beyoğlunda Lüleciler caddesinde Mehmed Alinin kahvesinde esrar içilmekte olduğu haber alınmış ve yapılan araştırmada Emin ve Cemalin üzerinde birer miktar esrar bulunarak müsadere edilmiştir. Cümlesi hakkında takibata başlanmıştır.

Bir çocuğun ayakları yandı

Okçumusa caddesinde Hüseyin isminde bir şahsın odasındaki mangalda yemek pişirmekte olduğu tencere taşmış ve bir buçuk yaşındaki oğlu Faikın ayaklarını yakmıştır. Yaralı çocuk Etfal hastahanesine kaldırılmıştır.

İLÂN

940/1523

Sultanahmed 8 üncü sulh hukuk hâkimliğinden:

Davacı şekerci Hasan vekili avukat H. Hayrullah tarafından İst. Şehzadebaşı 16 Mart Şehitler caddesi 18 No. lu hanede mukim Tahsin ve kardeşi Lûtfü aleyhlerine 940/1523 No. lu dosya ile açılan (123) lira alacak davasının yapılan muhakemesi sonunda müddeialeyhlerden Lûtfünün ikametgâhının meçhul olmasına binaen ilânen arzuhal ve davetiye ve gıyab kararları tebliğ edildiği halde itiraz edilmemiş ve muhakemeye de gelmemiş olduğundan (51) lira 60 kuruşun % 5 faiz ve % 10 ücreti vekâletle birlikte müddeialeyhlerden bittahsil müddeiye itasına ve bilcümle masarifin müddeialeyhlere tahmiline 14/11/940 tarihinde gıyaben hüküm ve karar verilmiş olduğundan tarihi ilândan itibaren 8 gün zarfında temyizi dava edilmediği takdirde hükmün kesbi katiyet edeceği ilânen tebliğ olunur.

RADYO

7/XII/940 Cumartesi

8.00 Program ve memleket saat ayarı, 8.03 Müzik: Hafif program (Pl.), 8.15 Ajans haberleri, 8.30 Müzik programının devamı (Pl.), 8.45/9.00 Ev kadını — Yemek listesi.

13.30 Program ve memleket saat ayarı, 13.33 Müzik: Piyasa şarkıları (Pl.), 13.50 Ajans haberleri, 14,05 Müzik: Türkçe film şarkıları (Pl.).

15.00 Ankara sonbahar at yarışları tahminleri, 15.10 Müzik: Sinema sesi ve hafif sololar (Pl.), 15.30 Müzik: Ankara Devlet konservatuvarından naklen neşriyat: Riyaseticümhur filarmanik orkestrasının konseri.

18.00 Program ve memleket saat ayarı, 18.03 Müzik: Radyo caz orkestrası (İbrahim Özgür idaresinde), 18.40 Müzik: Halk türküleri ve oyun havalarından örnekler, 19.00 Konuşma (Günün meseleleri), 19.15 Müzik: Saz eserleri, 19.30 Memleket saat ayarı ve ajans haberleri, 19.45 Müzik: Fasıl heyeti, 20.15 Radyo gazetesi, 20.45 Müzik: Muhtelif şarkılar, 21.15 Konuşa (Bibliografya), 21.30 Müzik: Radyo salon orkestrası (Violonist Necib Aşkın idaresinde).

22.30 Memleket saat ayarı, ajans haberleri; Ziraat, Esham - Tahvilât, Kambiyo - Nukut Borsası (Fiyat.)

22.50 Konuşma (İngilizce - Yalnız kısa dalga postasile), 22.50 Müzik: Cazband (Pl.) (Saat 23.10 a kadar yalnız uzun dalga ile). 23,25/23.30 Yarınki program ve kapanış.

TİYATROLAR

Şehir tiyatrosu temsilleri

Tepebaşında Dram Kısmında
7/12/940 cumatesi günü akşamı saat 20.30 da
BULUNMAZ UŞAK
Yazan: J. M. Barrie

* * *

İstiklâl caddesi Komedi kısmında
7/12/940 cumatesi günü akşamı saat 20.30 da
DADI
Son haftası

Şehir Tiyatrosu ilâve matineleri
Cumartesi gündüz Tepebaşında Saat 16 da
BULUNMAZ UŞAK
Cumartesi günü gündüz saat 14 de Komedi kısmında
ÇOCUK OYUNU

BORSA

6 Birincikânun 940

		Açılış ve kapanış
Londra	1 Sterlin	5.24
New - York	100 Dolar	132.20
Cenevre	100 İsviç. Frc.	29.6875
Atina	100 Drahmi	0.9975
Sofya	100 Leva	1.6225
Madrid	100 Peçeta	13.90
Budapeşte	100 Pengö	26.5325
Bükreş	100 Ley	0.625
Belgrad	100 Dinar	3.175
Yokohama	100 Yen	31.1375
Stokholm	100 İsveç kr.	31.005

ESHHAM ve TAHVİLÂT

Sivas - Erzurum	2	19.—
» »	8	19.—
» »	4	19.—
» »	5	19.—
» »	6	19.—

SPOR

Boks sporu inkişaf ettirilecek

Rumanyadan kıymetli bir antrönör geldi

Galatasaray kulübü Rumanyanın tanınmış boksörlerinden Orel Yorgoleskoyu boks antrenörü olarak getirtmiştir.

Bir haftadanberi Galatasaray ve bölgesinin salonlarında gençleri çalıştıran antrenör Türk çocuklarını enerjik, cesur ve döğüşken bulması itibarile bu sporun Türkiyede pek çabuk inkişaf edeceğini söylüyor.

Senelerdenberi ihmal edilen boks son aylarda iyi arganize edilmesile canlanmaya başlamıştır.

Son zamanlarda yapılan muhtelif boks müsabakaları bilhassa Ankara - İstanbul temasları bize ümid verici mahiyette idi. Boks zekâ, kuvvet, cesaret ve enerji gibi dört mühim vasfı bünyesinde toplıyanın başarabileceği bir spor olması itibarile bizim sporumuzdur. Bugüne kadar bu spor şubesinin ihmal edilip bir köşede bırakılması büyük bir hata idi.

Orel Yorgolesko Avrupa boks âleminde tanınmış bir boksördür. 1937 senesinde Avrupa şampiyonlarından Spakovla yaptığı çarpışmada uzun bir çekişmeden sonra ancak sayı hesabile mağlûb olmuştur.

Boksörün tekniğine, vâkıf ve tecrübeli bir antrenör olması itibarile boksörlerimize faideli olacaktır.

Orel Yorgoleskinun kendisile görüştük. Çalıştırdığı gençler arasında mühim kabiliyetler gördüğünden bahseden antrenör bilhassa Galatasaraylı Rıdı, Beşiktaşlı Hüseyin ve Muhteşemi şimdiden Avrupanın amatör boksörlerile boy ölçüşecek vaziyette buluyor.

Galatasaray kulübü angaje ettiği bu değerli antrenörle memleket boksunun inkişafına yardım etmiştir.

BÜLEND TURANLI

Lig maçları hasılâtı

Fenerbahçe ve Şeref stadları hasılâtının kulübler hissesi olan % 40 na mahsuben takımların bugünkü dereceleri nazarı itibara alınarak 2840 lira kulüplere tevzi edilmiştir.

Bu paralardan,

Beşiktaşa 475, Fenere 445, Galatasaraya 415, Beyoğluspora 385, Altıntuğa 295, Vefaya 225, İstanbulspora 195, Topkapıya 155, Beykoza 135, Süleymaniyeye 125 lira düşmüştür.

İstanbul Futbol Ajanlığından:

8/12/940 TARİHİNDE YAPILACAK

LİG TEHİR MAÇLARI

Fener Stadı:		
Topkapı - Altıntuğ	Saat	11
Fenerbahçe - İst. Spor	»	13
Vefa - Beykoz	»	15
Şeref Stadı:		
Beşiktaş - Süleymaniye	»	13
G. Saray - Beyoğluspor	»	16
Karagümrük Sahası:		
Şişli, Güneş - Ortaköy	»	11
Galata Gençlik - Akınspor	»	13
Karagümrük - Demirspor	»	15
Aadoluhisar Sahası:		
Anadolu - A.hisar	»	11
Alemdar - R. Hisar	»	13
Beylerbeyi - Hilâl	»	15

Mektebler arasında

İstanbul Erkek Mektepleri Futbol Lig Heyetinden:

7/XII/1940 cumartesi günü Beşiktaş Şeref stadında yapılacak maçlar:

Saha komiseri: H. Saver.

Darüşşafaka L. - Galatasaray Li. Saat 13,30 hakem Ş. Tezcan.

İstanbul Er. L. - Vefa lisesi saat 14.45 hakem Ş. Tezcan.

Voleybol müsabakaları

Mektebler arasında dün yapılan voleybol müsabakalarında Işık lisesi Boğaziçini 12 - 15, 12 - 15.

İstiklâl lisesi Ticaret mektebini 15 - 1, 15 - 3,

Darüşşafaka İstanbul San'at okulunu 15 - 4, 15 - 11 yenmişler ve Pertevniyal sahaya çıkmadığından Muallim mektebi galib addolunmuştur.

Cemil Galatasaraydan ayrılıyor

Galatasarayın tanınmış futbolcülerinden Cemil kulübünden istifa etmiştir. Fenerbahçeye gireceği söylenmektedir.

Melih hakkındaki rapor

Fener - Vefa maçında hakem tarafından sahadan çıkarılan Melih hakkındaki rapor vazıh olmadığından bölge ceza heyeti maç hakemini ve saha komiserini dinlemeğe karar vermiştir.

Sahibi: A. Cemaleddin Saraçoğlu
Neşriyat Müdürü: Macid Çetin
Basıldığı yer: (H. Bekir Gürsoylar ve Cemaleddin Saraçoğlu matbaası)

Her eve
UYANDIRICI

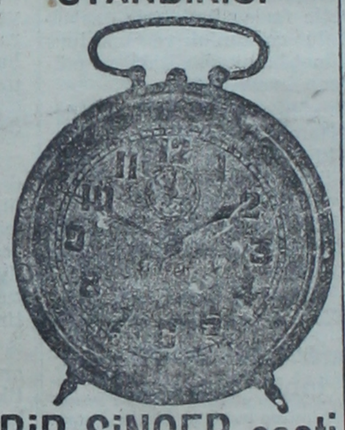

BİR SİNGER saati
Lâzımdır.
Çok zarif ve sağlam muhtelif renklerde yeni modeli:
No. 403 Beyaz mineli 5 lira
Taşradan sipariş vukuunda posta masrafı olarak saatin bedelile beraber 25 kuruş gönderilmelidir. Bu saatler tediyeli gönderilmez.
DİKKAT: Singer saatleri İstanbulda yalnız Eminönü merkezindeki mağazamızda satılır. İstanbulda şubemiz yoktur.
SİNGER SAAT Mağazaları:
İstanbul, Eminönü No. 8.

Askerlik işleri

Gönüllü hasta bakıcı kursu

Bakırköy Askerlik şubesinden:

1/2. Kân/941 tarihinde Gülhane ve Gümüşsuyu hastahanelerinde açılacak üçüncü devre gönüllü yardımcı hemşire kurslarına iştirak etmek istiyenlerin kayıtları yapılmak üzere nüfus cüzdanlariyle birlikte şubeye müracaatları.

RADYOLİN
İle SABAH, ÖĞLE ve AKŞAM
Her yemekten sonra günde üç defa muntazaman dişlerinizi fırçalayınız.

ŞÖHRETİ BÜTÜN DÜNYAYI TUTAN
HACI BEKİR LOKUM ve ŞEKERLERİ
Gördüğü emsalsiz rağbette halkımızın yüksek kaliteyi derhal temyiz edebilmek hususundaki kabiliyetin mühim rolü olmuştur.

Sümer bank

Kayseri bez fabrikasına 15 ilâ 20 tane dokuma işçisi alınacak

Alınacak dokumacılarda aranılan evsaf ve şerait şunlardır:

1 — Talibler 1 inci kânun 940 sonuna kadar Bakırköy bez fabrikası Müdürlüğüne müracaat edecekler ve fabrika doktoru tarafından muayene edilerek sıhhatleri tam ve dinç olanlar işe alınacaklardır.

2 — Pamuklu sanayiinde en az bir sene dokumacı olarak çalışmış olduklarına dair hizmet vesikası ibraz edecekler, icabında sanata vukuf dereceleri de yoklandıktan sonra kabul edileceklerdir.

A — Kabul edilenler, yol parası fabrikaca ödenmek şartile, üçüncü mevki trenle ve kafile halinde Kayseriye sevkedileceklerdir.

B — Kendilerine, Kayseride fabrika civarında yatacak yer ve yatak temin edilecektir.

C — Fabrikada bir sene bilâ fasıla çalışmadan vazifelerini terketmek istiyecek olanlardan, yol parası geri alınacaktır. (11553)

İstanbul gümrükleri başmüdürlüğünden

Gümrüklerdeki sahipsiz ve kaçak eşya satılıyor:

Sirkecide Reşadiye caddesi halı antreposu dahilindeki satış müdürlüğü mezat salonunda asılı ilân tahtasında ve Kuruçeşme ve Belediye mezat salonları ilân tahtalarında listeleri ve müfredatı yazılı muhtelifülcins eşya 9, 10, 11, 12, 13, 16/12/940 günlerinde satış müdürlüğü mezat salonunda satış komisyonu tarafından saat 13.30 da Gümrük kanununun 1549 sayılı kanunla değiştirilen 43 üncü maddesi mucibince açık arttırma ile satışı yapılacağı ilân olunur. Telefon 23219 (11580)

İstanbul Belediyesi İlânları

Karaağaç mezbahasında bir sene zarfında toplanacak sığır kanları açık arttırmaya konulmuştur. Tahmin bedeli 1000 lira ve ilk teminatı 75 liradır. Şartname Zabıt ve Muamelât Müdürlüğü kaleminde görülebilir. İhale 23/12/940 pazartesi günü saat 14 dedajmi encümende yapılacaktır. Taliblerin ilk teminat makbuz veya mektupları 940 yılına aid Ticaret Odası vesikalarile ihale günü muayyen saatte Daimi Encümende bulunmaları. (11592)

* * *

Belediyemiz için 50 lira ücretle 50 tahsildar almacağı ve taliblerin 15/12/1940 tarihine kadar müracaat etmeleri lüzumu evvelce ilân edilmiştir. Bugüne kadar 170 müracaat vaki olduğu cihetle badema bu iş için Belediyeye dilekçe ile müracaat edilmemesi ilân olunur. (11600)

Devlet limanları işletme umum müdürlüğünden:

İşletmemize ait muhtelif hacimde elli kadar mavna pazarlıkla tamir ettirilecektir. Bu işleri yapmağa elverişli tesisat ve ihtisası mevcud olanların şeraiti öğrenmek üzere ilânın neşrinden itibaren 7/12/940 cumartesi saat 13 e kadar idare fen müdürlüğüne müracaatları ve isteklilerin 9/12/1940 pazartesi günü saat onda yapılacak pazarlığa iştirak etmek üzere idare mübayaa komisyonuna müracaat etmeleri ilân olunur. (11500)

Ticaret Vekaletinden

Fiyat mürakabe işlerinde istihdam edilmek üzere, Barem kanunu hükümleri dahilinde, asgarî lise tahsilli memur alınacağı hakkında evvelce yapılan ilân üzerine müracat edenler arasında Ankara ve İstanbulda müsabaka imtihanı yapılacaktır.

İmtihan her iki mahalde 9 Birincikânun 1940 pazartesi günü saat 14 de icra edilecektir.

Bu memuriyetler için tahrirî talebde bulunan ve bulunacakların imtihan günü öğleden evvel Ankarada Ticaret Vekâleti, iç ticaret umum müdürlüğüne, İstanbulda mıntaka ticaret müdürlüğüne müracaat edip imtihan için kendilerini kaydettirmeleri lüzumu ilân olunur. (11591)

İÇKİSİZ SAZ
Yarından itibaren her Pazar saat 2-6 ya kadar BORSA kıraathanesinde
KEMANİ NOBAR TEKYAY ve arkadaşları. Ayrıca kıymetli san'atkâr Tamburî MALATYALI FAHRİ
nin iştirakile mükemmel saz dinlemek fırsatını kaçırmayınız.

Satılık Nadide 40 Kıratlık pırlanta
12/12/940 tarihinde Perşembe günü saat 14 de Sandal Bedesteninde çok nadide ve çok kıymetli KIRK Küsur kıratlık kusursuz ve tertemiz tek taş bir pırlanta satılacaktır. Bu fırsatı kaçırmayınız.

Bir çalgıcının seyahati

102

Fredrih bütün bir ekmeği yakaladı. Ortasından koparıp yarısını bana verdi. Ekmekten birer lokma alır almaz bizim köyde yapılan ekmeklerin ayni olduğunu anladım. Pek hoşuma gitti. Viyanadaki münasebetsiz bakkalın ekmeği gibi içerisinde siyah lekeler yok idi.

Tepsinin üzerinde ekmekten başka biraz peynir, pasdırma, beş altı tane suda pişmiş yumurta var idi.

İki arkadaş iri iri lokmaları midemize indirmeğe başladık. Bu sırada rahib ile zevcesi birer sandalyede oturmuşlar bizi seyrediyorlar, hiç lâkırdı etmiyorlar, bize de bir şey sormuyorlardı. Zaten sorsalar bile cevab verecek kim? Ekmekleri bitirdik. Bir kaç tane yumurta ile bir mikdar peynir arttı. Kadın derhal ayağa kalkarak:

— Size daha ekmek getireyim.

Dedi.

— Biz hiç itiraz etmedik. Çünkü karnımız lâyıkile doymamıştı.

Fredrih:

— Sakın ayıp olmasın.

Demek istedi ise de ben ehemmiyet vermedim.

Kadının getirdiği ekmekler ile geri kalan katığı da yedikten sonra:

— Ch karnımız doydu, teşekkür ederiz, dedim. Kadın bir tepsi daha yemek hazırlamak fikrinde idi. Lâkin karnımız doymuştu. Fazla yemeğe lüzum yok. Bunun üzerine rahibin zevcesi tepsiyi dışarı çıkardı. Biz de ayağa kalktık.

Rahib — Niçin ayağa kalktınız? dedi.

— Gideceğiz.

— Nereye?

— Napoliye.

— Canım gece yarısı sokağa çıkılır mı?

— Ne yapalım mösyö? Karnımız doydu. Bizi evinizde de yatırmazsınız ya?

— Nasıl yatırmam? Burası rahib evidir, her zaman misafir kabul eder. Zaten bizim köye bir yabancı uğrar ise mutlaka bana haber verirler. Evime alır, karnını doyurur, istediği kadar alıkorum.

— Mersi mösyö mersi! Sizi rahatsız ederiz...

Bu sırada kapıdan içeri giren ev sahibesi:

— Hayır hayır, zevcimin hakkı var. Bu gece evimizde kalacaksınız. Vâkıa iyice bir yatağımız yok ise de pek rahatsız olmazsınız.

Dedi.

Kadın büyücek bir dolap açtı. İki yatak, iki yorgan çıkardı, yatakları - mızı yanyana yaptıktan sonra karı koca:

— Geceniz hayır olsun, istediğiniz saate kadar uyuyabilirsiniz.

Diyerek kendi odalarına gittiler. İki arkadaş yalnız başımıza kaldık. Fredrih:

— Ne kadar iyi adamlar.

Dedi.

— Evet arkadaş dedim. Fakat fakir oldukları hallerinden belli. Şimdi biz de bunlara bir iyilik edelim.

— Ne gibi!

— Yediğimiz yemeğin parasını veririz olmaz mı?

— Hay hay.

— O halde yatak parasını da vermek lâzım gelir.

— Ha? İyi aklıma getirdin.

— Kaç para vermeliyiz?

— Dur hesab edelim.

— Ne kadar ekmek yedik?

— İki kilo.

— Bu ekmeklerin beher kilosunu bizim köyde yirmi finike verirler.

İki kilosu kırk finik.

— Doğru.

— Peynir ne kadar idi?

— İki yüz gram kadar olmalı.

— Biraz fazla tutalım. Sonra peynirin gramını eksik hesab etmişler, bunlar nasıl adamlar diye rahib bize gücenir.

— Öyle ise iki yüz elli gram yapalım.

— İki yüz elli gramına ne kadar fiyat koyalım? Bizim köyde kilosu seksen finiktir.

— Tabii. O takdirde yirmi finik daha altmış oldu, başka ne yemiş idik?

— Sucuk.

— Sucuk çokça idi. Otuz finik sayalım mı?

— Olur. Bir mark on finik etti. Başka borcumuz var mı?

— Dur, dur. Beş yumurta.

— Yirmi finik yüz otuz finik.

— Yiyecek bundan ibaret idi. Şimdi yatak parasını hesab edelim.

Ben evvelemirde yatakları, yorganları, yastıkları mayene ettim, epeyce eski, yorganın bazı yerinden pamuklar dışarı fırlamış, yüzü solmuş, yastıkları sertleşmiş idi. Böyle bir yatağa fazla para verilemezdi ya.

Fredrih ile yatak parasını bir mark hesab ettik.

Borcumuz iki mark otuz finike baliğ olmuştu. Sabahleyin evden çıkacağımız esnada rahibe borcumuzu tesviye edecek idik. Ben kesemi çıkardım. İki mark ile otuz fenik ayırarak başımın altına koydum. Belki sabahleyin unutuveririm. Fredrih ile ötedenberiden konuştuktan sonra yataklarımıza uzandık. Derhal uyuduk. Sabahleyin gözlerimi açtığımı vakit güneş yükselmiş, Fredrih el'an gözlerini açmamış idi. Arkadaşımı uyandırdım. Fredrih uykuya pek dayanamıyor, kalkmak istemiyordu.

— Kalk arkadaş, öğle olmuş, gideceğimiz yer uzak dedim. Elbisemizi giydik, bir köşeye çekilip oturduk. Bu sırada yatakların ortada kaldığını hatırladı.

— Haydi Fredrih yatakları toplıyalım. Rahibin zevcesine eziyet olmasın.

— Yataklar nereye konacak?

— Akşamki dolaba. Sen dolabın kapaklarını aç, ben yatakları yerleştiririm.

(Arkası var)